

**CFK 2023:
Komunikace státu s obcemi
není dostatečná**

**Zavedení povinného
zálohového systému –
jdeme do finále?**

**Pražská
deklarace
potvrdila
zásadní význam
samospráv**

XXVI. celostátní finanční konference 30. 11. – 1. 12. 2023, Clarion Congress Hotel Prague

Vážené kolegyně, vážení kolegové, přátelé,

otevíráte letošní první číslo svazového časopisu INS, časopisu, který Vám již řadu let dělá společnost a který přináší nejen praktické informace ze státní správy, ale vypráví i Vaše starostenské příběhy.

Stojíme na pomyslném startu nového roku a možná se trochu bojíme, co zase přinese. Loňský skončil pro nás v České republice velkou tragédií, nad kterou zůstává rozum stát. Uvědomili jsme si, že ani v naší malé krásné zemi nejsme chráněni před nepředvídatelnými situacemi, před nepředvídatelnými lidmi. Je jen na nás, co si z toho odneseme, jak se s takovou hrůzou pokusíme vyrovnat. Můžeme ze svých starostenských a primátorských křesel nabídat občany k ostráživosti, můžeme posílit naše obecní a městské policie, můžeme omezovat či rušit různá veřejná komunitní setkávání. To všechno můžeme. Budeme tím ale tak trochu posilovat pocit strachu, nesvobody a všude přítomných obav.

Můžeme ale také naše občany vést k větší soudržnosti, spolupráci a semknutosti. A to jak rodin, tak i městských či obecních komunit. V této jednotě je naše síla, je v ní obsažena i pomoc a podpora všem těm, kteří to potřebují. Zajímejme se nejen o své blízké, ale podejme pomocnou ruku i dalším spoluobčanům. Nezavírejme oči ani dveře před lidmi, kteří naši pomoc potřebují, ale neumějí si o ni říct.

Vzpomeňme na dobu covidovou, kdy každý starosta nebo starostka měli dokonalý přehled o svých obcích, věděli, kdo, kde a co potřebuje a potřebnou pomoc od rána do večera organizovali. Čím víc se budeme o sebe zajímat a nebudeme se uzavírat jen do svých soukromých bublin diskutujíc pouze s pofiderními přáteli na sociálních sítích, tím více srdcí i myslí otevřeme a třeba najdeme i včasná řešení podobných tragédií.

Já neztrácím naději a věřím, že se dokážeme společně postavit zlu a znova se radovat ze života.

Přeji Vám do roku 2024 hodně síly a empatie, lásky i tolerance.

*František Lukl
předseda Svazu*

obsah č. 1/2024

Krátké zprávy	4
Zástupci Svazu ve Strakově akademii – zlepší se komunikace s členy vlády?	5
Dopravní a energetický stavební úřad – co se mění od 1. ledna 2024	6
Zavedení povinného zálohového systému – jdeme do finále?	7
Změny v Lex Ukrajina VI. v roce 2024	8
Experti se pravidelně setkávají ke vzorové smlouvě o dílo na stavební práce	9
SETKÁNÍ STAROSTEK	12
XXVI. CELOSTÁTNÍ FINANČNÍ KONFERENCE	16
Dobrá praxe: Čipové systémy v plzeňských školách a podpora technického vzdělávání Projekt dostupného družstevního bydlení v Karlových Varech	27 28
Pražská deklarace potvrdila zásadní význam samospráv při zavádění všech opatření v území	30
Právní poradna	34
Legislativa	36
Z jednání orgánů Svazu	38

ČASOPIS SVAZU MĚST A OBCÍ ČR

Vychází v nákladu 3000 ks zdarma.
Vydává SMO ČR.

Kancelář: ul. 5. května 1640/65, 140 00 Praha 4,
tel.: 234 709 711, e-mail: zgrajova@smocr.cz.

ID datové schránky: 5fkgwn3

Za zpracování a obsahovou náplň odpovídá redakce.

Grafická úprava a DTP: Vladimír Spívál

Tisk: Tiskárna Grafotechna +

Uzávěrka tohoto čísla: 31. 12. 2023

MK ČR E 14584

Foto na titulní straně:
Lenka Zgrajová

Ins

Novelizace územního plánování v ČR z pohledu měst

29. listopad 2023, Praha

V Centru architektury a městského plánování v Praze se na základě iniciativy náměstka primátora hl. m. Prahy pro oblast územního a strategického rozvoje Petra Hlaváčka a ředitele Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy Ondřeje Boháče uskutečnil diskusní workshop k novelizaci územního plánování. Zástupci měst, kteří dlouhodobě volají po reformě územního plánování, diskutovali o tom, jaké principy ze zahraničí by bylo možné přenést do české praxe. Milota Sidorová, místopředsedkyně Úřadu pro územní plánování a výstavbu SR, představila připravované změny v územním plánování na Slovensku. S pohledem platformy CityDeal na územní plánování vystoupil Ondřej Boháč. Pavel Vyhnánek ředitel Odboru finančního z Kanceláře prezidenta republiky přítomné seznámil s vlivem územního plánování na ekonomiku měst. Diskutující se shodli, že územně plánovací dokumentace má sloužit k rozvoji a podpoře ekonomiky obcí, měst i státu. K tomu, aby plnila tento cíl, je zásadní reforma v územním plánování nezbytná. Jako červená nit se diskusí linul požadavek na územní diferenciaci požadavků na ÚPD dle velikosti obcí a měst a podle potřeb v území. Rychlejší rozvoj území brzdí neurčitost pojmu „veřejný zájem“, kdy je stěžejní stanovit, který „veřejný zájem“ má mít v rámci rozvoje území prioritu. Tuto prioritu by měl mít obecný rozvoj území a ekonomický zájem. Pro podporu rozvoje výstavby v území rovněž chybí motivační prvek v podobě daňového příjmu. Pro rozvoj výstavby, která vytváří nová dočasná i trvalá pracovní místa a generuje pro-

středky pro zlepšení kvality života ve svém okolí i mimo něj, je kvalitní územně plánovací dokumentace přizpůsobená potřebám měst nezbytným předpokladem.

Konference participativního bydlení

1. prosinec 2023, Praha

Konference se konala v rámci projektu Možnosti a limity sociálně a environmentálně udržitelného participativního bydlení v ČR. Jedná se o mezioborový výzkumný projekt financovaný Technologickou agenturou České republiky z programu Prostředí pro život, který probíhá v letech 2021–2023. Na projektu se podílí Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně (FSS MU-BN), Sociologický ústav Akademie věd ČR, v. v. i. (SOÚ AV ČR), Fakulta architektury Českého vysokého učení technického v Praze (FA ČVUT), Arnika – Centrum pro podporu občanů a Fakulta umění a architektury Technické univerzity v Liberci (FUA TUL). Na konferenci byly představeny zahraniční zkušenosti. Účastníci byli seznámeni s výstupy projektu, které jsou připravovány. Půjde o metodiku pro efektivní podporu participativního bydlení pro města a obce v ČR a také manuál pro obyvatele pro přípravu a správu projektů participativního bydlení. Výstupem spolupráce s šesti partnerskými městy projektu budou i podklady pro stavební programy nebo politiky rozvoje participativního bydlení. Mezi města zapojená do projektu patří Opava, Pardubice, Jihlava, Hrádek nad Nisou, Liberec a Psáry. Participativní bydlení představuje další z možností, jak pomoci dostupnosti bydlení. Principy participativního bydlení stojí vždy na společné dohodě a aktivitě skupiny lidí. Spolupracovat lze na přípravě projektu, získání úvěru, koupi či stavbě nemovitosti, ale ta-

ké při následné správě či sdílení vybraných prostorů a vybavení domu. V zahraničí má participativní bydlení mnohaletou tradici, u nás je tato forma v počátcích. Bližší informace lze nalézt na www.participativni-bydleni.cz. Na této stránce budou k dispozici následně i výstupy z projektu, zejména metodika pro města a obce v ČR.

Možné změny volebního systému do zastupitelstev obcí

19. prosinec 2023, Praha

Odbor voleb Ministerstva vnitra svolal v závěru roku kulatý stůl k možným změnám volebního systému do zastupitelstev obcí. K jednání byli přizváni nejen zástupci samospráv, ale i odborníci z akademické sféry. Zástupci Ministerstva vnitra představili možné varianty návrhu změn volebního systému, které byly rozpracovány na základě debaty se zástupci poslaneckých klubů K5. Diskutována byla možnost rozdělení obcí do dvou skupin, kdy v každé se volí jiným systémem, či změna systému dle vzoru poměrného volebního systému do Poslanecké sněmovny. Otevřena byla i otázka nastavení hranice nutné k postupu kandidátkou směrem vzhůru. V rámci jednání byla diskutována rizika, která by představovala změna systému mohla přinést, i pohled územních samospráv na představené návrhy možných změn. Má-li dojít ke změnám volebního systému, po kterých je ze strany územních samospráv i voličů poptávka, je nutné tyto změny důkladně připravit a analyzovat možné dopady různých variant. Jednání nad možnými změnami volebního systému budou pokračovat i v roce 2024. Pro případné změny je nutné najít shodu nejen politickou, ale i s územními samosprávami.

Zástupci Svazu ve Strakově akademii – zlepší se komunikace s členy vlády?

Předseda Svazu František Lukl, místopředsedové Miroslav Žbánek, Zdeněk Pištora a Pavel Drahovzal a další členové Představenstva Svazu Dagmar Škodová Parmová, Olga Dočkalová a Karel Rejchrt se ve čtvrtek 7. prosince 2023 sešli k jednání ve Strakově akademii s představiteli vlády. Diskutována byla především vážnoucí komunikace mezi členy vlády a starosty, dopady konsolidačního balíčku, financování školství, digitalizace stavebního řízení a další.

František Lukl otevřel jednání s poukazem na vážnoucí komunikaci členů představitelů vlády se starosty v území. Neochota vlády komunikovat nabourala důvěru samospráv, které jsou nyní skeptické k další spolupráci. Bohužel ministři pro starosty nejdůležitějších rezortů – Ministerstvo financí a Ministerstvo pro místní rozvoj – nevyužili ani příležitost k debatě na letošní CFK, což se ještě nestalo a ze strany účastníků konference bylo značně kritizováno.

Mezi diskutovanými tématy byly dopady konsolidačního balíčku, aktuální návrhy financování školství, postup při implementaci digitalizace stavebního řízení či zákon o liniových stavbách. Z časových důvodů se nedostalo na všechna, byla ale přislíbena další jednání.

máme přesná data o dopadech, abychom mohli přehodnotit naše rozpočty. Starosty z tzv. přechodových regionů a hl. města Prahy čekají také zvýšené náklady ve spolupráci v rámci projektů financovaných z evropských fondů, a to kvůli snížení spolufinancování těchto projektů ze státního rozpočtu.

Miroslav Žbánek upozornil členy vlády na zasedání Politického výboru Rady evropských municipalit a samospráv CEMR (viz samostatný článek na str. 30–31). Podotkl, že témata rezonující v jednotlivých zemích jsou velmi podobná, což se projevilo i v závěrečné deklaraci, kde starostové napříč Evropou volají po otevřené a přímé komunikaci s vládami.

Místopředseda Žbánek mluvil i o dopadech konsolidačního balíčku na čerpání národních dotací. Konstatoval, že stále ne-

rou mají počítat. Ministr pro místní rozvoj Ivan Bartoš uvedl, že školení pracovníků stavebních úřadů se naplno rozjede v lednu 2024 a že již nyní sbírají informace o potřebách dovybavení jednotlivých úřadů. Pavel Drahovzal otevřel i téma liniového zákona, jehož příprava neprošla standard-

ním legislativním procesem a který může mít zásadní dopad do rozvoje měst a obcí z hlediska zrychlených postupů na přípravu a realizaci strategických staveb a těžebních prostorů. Obcím chybí dostatečná kompenzace za zábor jejich území ve prospěch celospolečenských záměrů. Tady zástupci vlády argumentovali státním zájmem při umísťování strategických staveb i tím, že tato legislativa České republiky chyběla, evropské země ji již mají, což však Svaz nezpochybnil, že je nutné takovou legislativu mít.

Debatu o financování zejm. předškolního vzdělávání a základního školství vedl místopředseda Svazu Zdeněk Pištora s ministrem školství Mikulášem Běkem. I on upozorňoval na nedostatečnou komunikaci směrem k samosprávám, nelze z měsíce na měsíc provádět zásadní změny ve financování školství, aniž by proběhla hlubší diskuse se zřizovateli a provozovateli školských zařízení, a proto uvítal nabídku ministra Běky k pravidelným čtvrtletním jednáním se zástupci MŠMT.

Na témata zálohování, sociální služby či ochrana půdního fondu se bohužel již nedostalo s tím, že se odpovědní členové vlády sejdou v domluveném čase k jednacímu stolu s představiteli Svazu.

*Ing. Alexandra Kocková
tiskový zástupce Svazu*

Dopravní a energetický stavební úřad – co se mění od 1. ledna 2024

Dnem 1. ledna 2024 se bude u nově zahájených řízení týkajících se vyhrazených staveb a staveb s nimi souvisejících postupovat dle nového stavebního zákona (dále jen „NSZ“), s výjimkou některých ustanovení týkajících se digitalizace. U ostatních staveb se v období od 1. ledna 2024 do 30. června 2024 postupuje podle dosavadních právních předpisů. Dopravní a energetický stavební úřad (dále jen „DESÚ“) je novým speciálním úřadem, který bude od 1. ledna 2024 vykonávat působnost ve věci vyhrazených staveb.

Působnost DESÚ

Do působnosti DESÚ patří od 1. ledna 2024 povolování vyhrazených staveb, staveb v souboru staveb s vyhrazenými stavbami a staveb souvisejících s vyhrazenými stavbami. U staveb uvedených v předchozí větě posuzuje DESÚ záměr i z hlediska ochrany veřejného zdraví (integrace hygieny). DESÚ vykonává kontrolu ve věcech stavebního řádu a je vyvlastňovacím úřadem jím prvostupňově povolovaných staveb. Od 1. července bude DESÚ odvolacím orgánem krajských úřadů ve vztahu k energetickým a dopravním stavbám, které budou povolovat krajské úřady dle NSZ.

Vyhrazené stavby

Vyhrazené stavby jsou vymezeny v příloze č. 3 NSZ, jedná se o:

- stavby dálnic,
- stavby drah,
- civilní letecké stavby,
- stavba nebo soubor staveb pro výrobu a skladování umístované v zastavitelných nebo transformačních plochách o rozloze nejméně 45 ha vymezených k tomuto účelu v územním rozvojovém plánu nebo v zásadách územního rozvoje,
- stavby a zařízení přenosové soustavy,
- výrobní elektrárny o celkovém instalovaném výkonu 100 MW a více,
- stavby a zařízení přepravní soustavy,
- výrobní plynu nad 1 MW připojené k plynárenské soustavě včetně těžebních plynovodů a zásobníky plynu,
- stavby a zařízení produktovodů, včetně skladovacích zařízení, která jsou součástí technické infrastruktury produktovodů,
- stavby k účelům těžby, zpracování, transportu a ukládání radioaktivních surovin na území vyhrazeném pro tyto účely,

- stavby související s úložišti radioaktivních odpadů obsahujících výlučně přírodní radionuklidy,
- stavby jaderného zařízení a stavby související, nacházející se uvnitř i vně areálu jaderného zařízení,
- stavby určené k nakládání s výbušninami,
- stavby, které mají sloužit otvírce, přípravě a dobývání ložisek, jakož i úpravě a zušlechťování nerostů prováděných v souvislosti s jejich dobýváním, a uložná místa pro těžební odpad,
- výrobní a obnovitelných zdrojů energie s výjimkou vodních děl, a to
 - výrobní elektrárny využívající energii slunečního záření s celkovým instalovaným elektrickým výkonem výrobní elektrárny nad 5 MW,
 - výrobní elektrárny s celkovým instalovaným elektrickým výkonem nad 1 MW, nejde-li o výrobní elektrárny podle bodu 1,
 - výrobní tepla z obnovitelných zdrojů energie s celkovým instalovaným tepelným příkonem výrobní tepla nad 10 MW,
 - zařízení na energetické využívání odpadů,
- stavby a zařízení rozvodného tepelného zařízení o dimenzi potrubí DN 300 a více,
- stavby a zařízení, které mají sloužit k ukládání oxidu uhličitého do přírodních horninových struktur nebo k zachytávání oxidu uhličitého, a stavby přepravní sítě určené k přepravě oxidu uhličitého na úložiště oxidu uhličitého (od 1. 1. 2027).

Řízení zahájená před 1. 1. 2024

Stavební řízení vyhrazených staveb a společná územní a stavební řízení, kde je stavbou hlavní vyhrazená stavba, dokončí DESÚ. Společné územní a stavební řízení týkající

se stavby související s vyhrazenou stavbou – pokud je tato stavbou vedlejší v rámci souboru staveb – dokončí stavební úřad, který toto řízení vedl před dnem nabytí účinnosti NSZ. Územní řízení vyhrazené stavby dokončí stávající stavební úřady stejně jako řízení týkající se staveb souvisejících. Změnu záměru před dokončením povolí a kolaudační řízení provede u záměrů povolených před 1. lednem 2024 u staveb souvisejících s vyhrazenou stavbou stávající stavební úřad. Pravomocné územní rozhodnutí, kterým byl umístěn záměr vyžadující povolení podle NSZ, se považuje za rozhodnutí v části věci.

Řízení zahájená po 1. 1. 2024

Od 1. ledna 2024 nelze zahajovat nová územní řízení k vyhrazeným stavbám. V případě, že by stavebnímu úřadu v přechodném období došla žádost o vydání územního rozhodnutí, jejímž předmětem by byla vyhrazená stavba, stavební úřad takovou žádost odloží jako žádost, k jejímuž vyřízení není věcně příslušný, a to podle § 43 odst. 1 písm. b) správního řádu. DESÚ od 1. ledna 2024 rozhoduje o nových žádostech ve věcech vyhrazených staveb a staveb v souboru se stavbami vyhrazenými a staveb souvisejících s vyhrazenými stavbami.

Pro vyhrazené stavby a stavby s nimi související se od 1. ledna 2024 bude vydávat jednotné environmentální stanovisko dle zákona č. 148/2023 Sb., o jednotném environmentálním stanovisku.

U řízení vedených DESÚ bude do 1. července 2024 vyžadováno závazné stanovisko orgánu územního plánování dle § 96b stavebního zákona č. 183/2006 Sb. Závazná stanoviska, stanoviska, souhlasy, popřípadě rozhodnutí dotčených orgánů, stanoviska vlastníků veřejné dopravní nebo technické infrastruktury a jiná vyjádření

vydaná přede dnem 1. ledna 2024 se v řízení o povolení záměru považují za podklady pro vydání rozhodnutí; tyto podklady stavební úřad nepřezkoumává a jimi chráněné veřejné zájmy znovu neposuzuje.

Soubor staveb

Pro rozhodování o působnosti DESÚ po 1. lednu 2024 nabývá zásadního významu

definice souboru staveb a určení stavby hlavní. Souborem staveb se rozumí vzájemně související stavby, jimiž se v rámci jednoho záměru uskutečňuje výstavba na souvislém území nebo za společným účelem. Stavbou hlavní souboru staveb je stavba, která určuje účel výstavby souboru staveb. Vedlejší stavbou v souboru staveb je stavba, která se stavbou hlavní svým účelem užívání nebo umístěním sou-

visí a která zabezpečuje užitelnost stavby hlavní nebo doplňuje účel užívání stavby hlavní.

Aktuální informace k činnosti DESÚ je možné nalézt na stránce www.desu.gov.cz. Dotazy je možné pokládat na adresu: posta@desu.gov.cz.

Mgr. Ivona Mottlová
Legislativní a právní sekce

Zavedení povinného zálohového systému – jdeme do finále?

Dne 16. listopadu 2023 se v Poslanecké sněmovně konala za spolupořádání Svazu měst a obcí a Sdružení místních samospráv odborná debata k otázce zavedení povinného zálohování. 4. prosince 2023 byl do mezirezortního připomínkového řízení vložen návrh novely zákona o obalech, jehož předmětem je právě, stručně řečeno, zavedení povinného zálohování PET lahví a plechovek z hliníku. Tato problematika byla současně i předmětem jednání Výboru pro životní prostředí, který se v Poslanecké sněmovně sešel 6. prosince 2023. Výsledky všech jednání vyznívají obdobně – vládní nejistota a spousta otázek souvisejících se zavedením zálohového systému je nezodpovězena. Co se událo na Výboru pro životní prostředí a jaké z něj vyzněly závěry?

Výbor pro životní prostředí Poslanecké sněmovny (dále jen „výbor“) konstatoval, že vnímá argumenty vznesené na odborné debatě výše uvedené jako podstatné a tuto diskusi oceňuje. Současně výbor poděkoval spolupořádajícím subjektům za součinnost. Zároveň však učinil z odborné debaty závěry, které adresoval mj. Ministerstvu životního prostředí a doporučil provést podstatnou změnu dosavadního přístupu a hledat systémové řešení, které zajistí:

- a) realizaci nákladově efektivního systému pro dosažení všech připravovaných cílů oběhového hospodářství s co nejmenšími ekonomickými dopady na občana a řešení, které je pro občana nejvíce pohodlné a srozumitelné;
- b) nevyjímání hodnotných surovin z obecních systémů, protože obce mají odpovědnost za plnění celkových cílů ke komunálním odpadům a není možné, aby jim v systémech zůstávaly jen komodity s negativní hodnotou;
- c) využití stávajícího synergického systému třídění v obcích a městech, na jehož budování vznikla již dříve společenská smlouva, která je stále úspěšně naplňována, a k jehož dalšímu posilování jsou obce a města nuceny s ohledem na zákonné cíle oběhového hospodářství;
- d) odpovídající respekt k dosavadnímu pozitivnímu postoji populace České republiky ve vztahu k velmi vysokému

stupni dobrovolného třídění, které je na jedné z nejlepších úrovní v celé EU, a hledání dalších cest pro posílení tohoto cenného přístupu obyvatel ČR;

- e) vyvážení aspektů environmentálních, sociálních a ekonomických v jakékoliv úpravě systému oběhového hospodářství, s důrazem na eliminaci negativních dopadů na obyvatele ČR;
- f) synergické využití stávající infrastruktury sběru, svozu a využití odpadů tak, aby tato infrastruktura byla schopna za co nejnižších nákladů plnit i nadále všechny legislativní cíle k oběhovému hospodářství;
- g) aby navrhované řešení přinášelo odpovídající celospolečenské výhody občanům a stejně tak obcím a městům a aby bylo založeno na principech funkční hospodářské soutěže a konkurence.

Výbor nejenže pověřil předsedkyni výboru Janu Krutákovou k seznámení s usnesením

ministra životního prostředí, ale současně po praktické stránce pověřil předsedkyni výboru, aby navrhla další sérii odborných setkání k problematice oběhového hospodářství v České republice, zejména s ohledem na dokončovaná jednání o nových cílech oběhového hospodářství na evropské úrovni a s ohledem na diskusi o možném zavádění dalších zálohových a EPR systémů.

Času je málo a názorů je mnoho, zejména rozdílných. Mezirezortní připomínkové řízení k novele zákona o obalech bylo ukončeno k 4. lednu 2024. Přestože bylo ukončeno, velice **uvítáme vaši věcnou argumentaci a připomínky k této otázce.** Pokud budete potřebovat jakékoliv podrobnosti, Pavel Drahovzal, místopředseda Svazu, je pověřen Předsednictvem Svazu k řešení této otázky. Garankou pro tuto oblast je Alena Klimt. Oba jsou vám plně k dispozici.

Mgr. Alena Klimt
Legislativní a právní sekce

Změny v Lex Ukrajina VI. v roce 2024

Zástupci Svazu se účastnili webináře k návrhu Lex Ukrajina VI., který dne 8. prosince 2023 pořádalo Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky, ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí. Cílem bylo seznámit jeho účastníky s připravovanými změnami u prodlužování dočasné ochrany a víz za účelem strpění v roce 2024, změnami v rámci KACPU, nouzového ubytování či v oblasti humanitární dávky a mimořádné okamžité pomoci. Návrh zákona dne 20. prosince 2023 schválil Senát s předpokládanou účinností od 1. 1. 2024, v části týkající se ubytování potom až od 1. 9. 2024.

V úvodu webináře zazněla některá důležitá data ohledně počtu příchozích osob z Ukrajiny. Systém dočasné ochrany se stále plní novými lidmi, jedná se o zhruba 2 000 osob týdně. Osob s udělenou dočasnou ochranou je aktuálně 371 000, nejzatíženější oblastí je Praha. Dle rozhodnutí EU se u prodlužování dočasné ochrany bude postupovat totožně jako v loňském roce (on-line registrace + fyzicky pro vízový štítek), a to až do 4. 3. 2025.

Co se týče víza strpění (nejčastěji se týká ukrajinských občanů, kteří v době vypuknutí války na Ukrajině již pobývali v ČR a vlivem situace si nemohli vízum prodloužit a zároveň se nemohli vrátit do své země), bude prodlužováno opět jako minulý rok automaticky. Bude však nutné toto vízum doložit k žádosti o ubytování a je tedy zapotřebí se objednat telefonicky či on-line k vyznačení štítku na příslušných pracovištích Ministerstva vnitra.

Prodlužování dočasné ochrany – praktický postup

Systém registrace k prodloužení dočasné ochrany bude spuštěn od 8. 1. 2024 do 15. 3. 2024. První týdny bude aktivována geolokace (možnost registrace jen pro osoby na území ČR). Po elektronické registraci bude nutné se dostavit na pracoviště Ministerstva vnitra k vyznačení štítku (termíny do 30. 9. 2024). V prosinci 2023 byly smazány uživatelské účty. U registrovaných osob do 15 let bude tato skutečnost vždy sdělena OSPOD. Bude povinnost předložit doklad o zajištění ubytování s úředně ověřeným podpisem (vyjma osob ubytovaných v HUMPO) a vztah k osobě mladší 15 let. Tato povinnost se nevztahuje na osoby se stáním humanitárním ubytováním. Bližší informace najdete na <https://frs.gov.cz/docasna-ochrana/>.

Od 1. 1. 2024 je možné státní humanitární ubytování udělit pouze na jednom místě v České republice, a to v Ostravě v asistenčním centru. Pro ty, co mají již ubytování zajištěno, žádají na KACPU dle krajů, kde se toto ubytování nachází. Nově bude povinnost předkládat doklad o zajištění ubytování s úředně ověřeným podpisem. Rovněž od Nového roku došlo k přesunu udělování dočasné ochrany ze Středočeského kraje do Prahy. Informace po provozních dobách KACPU jsou k dispozici na <https://frs.gov.cz/navstivte-krajske-asistencni-centrum-pomoci-kacpu/>.

Ubytování, re-ubytování, nouzové přístřeší

Státní humanitární (nouzové ubytování) bylo od počátku zamýšleno jako dočasná varianta. U nezranitelných osob se v současnosti jedná o délku 150 dní. Změny v Lex Ukrajina týkající se nouzového ubytování se předpokládají až k 1. 9. 2024, dojde však ke zkrácení uvedené lhůty 150 dní na 90 dní u všech osob, tj. i u zranitelných, v souvislosti s tím, že je zamýšleno opuštění institutu zranitelnosti při nouzovém ubytování, kdy k 1. 9. 2024 budou muset všichni toto ubytování opustit. Od září 2024 proto bude nutno využít kompenzační opatření připravená ze strany MPSV, současně bude potřeba spolupráce se sociálními pracovníky. Argumentem je, že nouzové ubytování nemá suplovat potřebu bydlení. Co se týče počítání nároků na státní humanitární nouzové ubytování u zranitelných osob nad 150 dní (do 1. 9. 2024), bude předpokladem přiznání humanitární dávky zranitelné osobě, přičemž bude potřeba každý měsíc požádat a bude nutné, aby byla dávka každý měsíc zranitelné osobě přiznána. Základním pravidlem bude posuzování podmínek k minulému měsíci (po-

kud není údaj za předchozí měsíc k dispozici, využije se podpůrný údaj ještě za měsíc předchozí). V případě ztráty nároku na humanitární dávku již nebude možné znovu osobu ubytovat ani při opětovném vzniku zranitelnosti. Platí, že pokud osoba ze systému jednou vypadla, již znovu zařazena nebude. Nárok na humanitární ubytování bude mít každý nový klient žádající o dočasnou ochranu a dále klient, který má udělenou dočasnou ochranu, dosud nevyužil humanitární ubytování a od prvního udělení dočasné ochrany neuplynulo více než 150 dní.

Na oddělení ubytování a krátkodobého přístřeší v Ostravě se počítá s větším náporům – z toho důvodu byl navýšen počet zaměstnanců tohoto pracoviště (včetně tlumočnicků, pracovníků OAMP). V KACPU Ostrava se rovněž nachází zdravotní pojišťovna a Komunitní centrum a bude možné zde zajistit krátkodobé ubytování (přespání), než si osoby vyřídí ubytování. Při přidělování humanitárního ubytování bude vždy nutné, aby se všechny žádající osoby dostavily na pracoviště v Ostravě fyzicky. Dále bude probíhat kontrola adres a kontrola osob v HUMPO. Osoby s vlastní adresou mimo Moravskoslezský kraj budou odesílány do příslušného kraje. Osobám s HUMPO adresou bude vysvětleno, že není možné mít ubytování předem zajištěno a bude jim přidělena nová adresa. Jako další krok proběhne vyhledání vhodného ubytování pro osoby bez vlastního ubytování a kontaktování ubytovatele. Následuje vyřízení dočasné ochrany, poté zapsání osoby do HUMPO a propojení s konkrétní adresou. Posledním krokem je tisk Ubytovacího štítku.

V případě přeubytování bude klient kontaktovat příslušná Integrační centra v daném kraji se žádostí o přeubytování,

ve které sdělí důvod pro přeučtování, přičemž se bude zkoumat, zda jsou tyto důvody oprávněné (počítá se s provedením sociálního šetření ve spolupráci se sociálními pracovníky na ORP). Pracovník Integrovaného centra dále kontaktuje nového ubytovatele, ověří vhodnost bydlení a volnou kapacitu a dohodne s ním a klientem datum přestěhování. Následně pracovník Integrovaného centra elektronicky kontaktuje pověřeného pracovníka v Ostravě, který provede změnu adresy v HUMPO a e-mailem odešle Ubytovací štítek do Integrovaného centra, kde bude následně vytištěn a předán klientovi. Úřední hodiny pro přeučtování v Ostravě budou pondělí a středa 12:00 až 15:30.

Změny v Lex Ukrajina VI. v gesci MPSV

Zástupce Ministerstva práce informoval účastníky webináře zejména o změnách, které se týkají resortu MPSV. V případě nákladů na bydlení dochází ke změně rozhodného období – nově se bude počítat

za minulý měsíc (stejně jako u zranitelných osob), nikoli jako nyní za současný měsíc. V případě podmínky zůstatku na účtu u žádosti o humanitární dávku půjde nově až o dvojnásobek humanitární dávky za každou osobu. Dále by mělo dojít k rozvolnění podmínek u dětí a zdravotně postižených osob (bude možné mít vyšší zůstatek na účtu a u přiznání humanitární dávky se k němu nebude přihlížet). Co se týče změny zákona o pomoci v hmotné nouzi, nebude nadále zkoumána podmínka bydliště u mimořádné okamžité pomoci („MOP“) u jiné události (tj. nebude se zkoumat, zda cizinci mají či nemají sepětí s ČR). Dávka MOP v případě tzv. jiné události – jedná se o situaci, kterou nebylo možné s ohledem na její rozsah předvídat či předejít (covid, energetická krize apod.) – tuto dávku lze poskytnout vícekrát do roka v případě ohrožení ztrátou bydlení nebo hrozbě nezajištěním životních potřeb. Její výše se stanoví s přihlédnutím k majetkovým poměrům a příjmové situaci osob tak, aby součet dávek nepřekročil dvacetinásobek částky životního minima jednotliv-

ce v rámci 12 kalendářních měsíců po sobě jdoucích (až 97 200 Kč). Uvedená dávka slouží k překlenutí určitého období a není nároková, ale v souvislosti s ukončováním nouzového ubytování bude možné ji ze strany uprchlíků z Ukrajiny využívat – např. za účelem pomoci se přestěhovat do nového bydlení. Rovněž zůstává možnost využití MOP pro zaplacení kauce.

V gesci MPSV je dále novela zákona o státní sociální podpoře a další související předpisy, kdy se stanovuje možnost vlády vydat nařízením stanovení částek započitatelných nákladů na bydlení zvlášť pro zranitelné osoby – navržené částky jsou 6 000 Kč pro byty v evidenci, 4 800 Kč v případě ostatního bydlení.

Veškeré aktuální informace týkající se změn v Lex Ukrajina VI. budou závčas aktualizovány na stránkách Ministerstva vnitra a Ministerstva práce a sociálních věcí.

Mgr. Claudia Šrámek
Legislativní a právní sekce

Experti se pravidelně setkávají ke vzorové smlouvě o dílo na stavební práce

V průběhu loňského roku proběhla setkání zástupců Svazu podnikatelů ve stavebnictví, stavebních firem, Svazu měst a obcí, zástupců územních samospráv a právních expertů za účelem diskuze k tvorbě vzorové smlouvy o dílo na stavební práce. Jakkoliv zájmy objednatelů, reprezentovaných představiteli měst a obcí, a zájmy zhotovitelů, reprezentovaných stavebními podnikateli, mohou být mnohdy protichůdné, zájemem obou stran by vždy měla být optimálně nastavená, dobře fungující vzájemná spolupráce. Té může zásadním způsobem napomoci kvalitně sepsaná smlouva o dílo.

Mnohé smlouvy o dílo, které uzavírají města a obce se stavebními podnikateli, bohužel často trpí řadou nedostatků, které mohou být úspěšné spolupráci smluvních stran na překážku. Pomineme-li smlouvy připravované pro obce zřejmě neprávnický

(často rozsáhlé dokumenty s mnohočetně se opakujícími ujednáními, vnitřně rozporné atd.), i zdánlivě kvalitní a promyšlený právní text se může ukázat v praxi nepoužitelným – dílo by nebylo možné smysluplně realizovat, pokud by se měly strany

smlouvou skutečně řídit (to se může týkat např. absence či nevhodně nastavených změnových mechanismů, kdy změny díla jsou přirozenou součástí prakticky každé stavby a na jejich potřebu je třeba reagovat operativně).

Úvodní setkání PS ke vzorové smlouvě proběhlo 22. června 2023

Dalším rozšířeným nešvarem, plynoucím z toho, že návrhy smluv připravují obce jakožto součást zadávacích podmínek veřejných zakázek, a zhotovitelé nemají možnost jejich obsah ovlivnit, bývají extrémně nevyvážené smluvní podmínky v neprospěch zhotovitelů. To v konečném důsledku přitom často škodí samotným objednatelům – zadavatelům. Zhotovitelé promítnou rizika ze smlouvy plynoucí do ceny díla, popř. se zodpovědnější zhotovitelé zadávacího řízení vůbec nezúčastní. Nemluvě o možné neplatnosti či nevymahatelnosti některých ujednání.

Eliminovat výše uvedené problémy uzavírání smluv je tak shodně jak zájmem obcí a měst, tak zájmem stavebních podnikatelů. Svaz měst a obcí a Svaz podnikatelů ve stavebnictví se proto, v souladu s dříve uzavřeným memorandem o spolupráci, dohodly na tom, že za odborné podpory KVB advokátní kanceláře vytvoří vzorovou smlouvu o dílo na stavební práce, jejíž využívání bude doporučováno členům obou organizací. Nepůjde přitom o pouhý statický dokument. Vzor bude k dispozici v podobě webové aplikace s možností variantních voleb a doplňování údajů ze strany uživatelů a současně k němu bude zpracována metodika ve formě srozumitelné i pro neprávnický. To by mělo minimalizovat riziko nevhodných úprav vzorové smlouvy jejími uživateli.

Připomeňme si. Prvního setkání pracovní skupiny ke vzorové smlouvě o dílo, které se konalo v létě minulého roku – viz INS

č. 7, se za Svaz podnikatelů ve stavebnictví účastnil jeho prezident Jiří Nouza, Svaz měst a obcí zastupoval místopředseda Pavel Drahovzal. Postup a aktivity směřující jak k vytvoření samotné vzorové smlouvy, tak k její propagaci a jejímu rozšíření mezi uživatele nastínil David Bohadlo z advokátní kanceláře KVB. Hlavní část tohoto úvodního setkání patřila prezentaci právních expertů Petra Bezoušky a Romana Pečenky, kteří ukazovali, co lze a co nelze ve smlouvě o dílo na stavební práce považovat za vyvážené smluvní podmínky. Zástupci zhotovitelů a objednavatelů si následně vyměňovali své praktické zkušenosti, což ostatně je, vedle přípravy samotného smluvního vzoru, i jedním z hlavních přínosů a dílčích cílů celé této společné aktivity a podobných setkání.

Co lze považovat za vyvážené smluvní podmínky, bylo také hlavním tématem prezentace již zmiňovaných expertů při podzimním jednání. Tentokrát se zaměřili především na otázky určení ceny díla, zajištění díla nebo zajištění změnových mechanismů smluv. V diskuzi se ukázala některá rozdílná stanoviska jednotlivých účastníků jednání, která se však postupem času začala stále více a více přibližovat.

Proběhlá jednání zhodnotil místopředseda Svazu Pavel Drahovzal slovy: „Velmi oceňuji možnost se v tomto formátu setkávat se zástupci investorů. Takových příležitostí mnoho nebývá. K setkávání častěji dochází při řešení konkrétních sporů mezi objednateli a zhotoviteli. Těm je vždy lepší předcházet, k čemuž by měla napomoci i naše vzájemná spolu-

práce na vzorové smlouvě o dílo a tato setkávání. Její reálné zahájení je důkazem toho, že když Svaz měst a obcí uzavírá memoranda, usiluje o jejich faktické naplňování. Věřím, že vzor smlouvy o stavební díle sestavený na podkladě praktických a reálných zkušeností zainteresovaných stran bude hodnocen pozitivně i v Legislativní komisi Svazu, která nezřídka projednává nerealizovatelnost právních předpisů či metodik pro města obce.“ Prezident Svazu podnikatelů ve stavebnictví Jiří Nouza doplnil: „Jak jsme již deklarovali v memorandu uzavřeném se Svazem měst a obcí i na prezentaci této společné aktivity na právní konferenci na Seči, municipality jsou pro nás velmi významnými investory. Na straně naší členské základny proto existuje dlouhodobě poptávka po zlepšení smluvní praxe a nastavení vyvážených smluvních vztahů mezi investory a zhotoviteli. Těší mě, že jsme se Svazem měst a obcí našli nejen společnou řeč, ale započali jsme již zcela konkrétní kroky k tomu, abychom ve vzájemné spolupráci vytvořili funkční nástroj, který pomůže investicím v České republice ze strany municipalit.“

Společná setkání k tvorbě vzorové smlouvy budou i nadále pokračovat, přičemž další setkání bude zaměřeno na konkrétní obsahové náležitosti budoucí vzorové smlouvy. Výsledná vzorová smlouva o dílo na stavební práce by měla být veřejně představena na IX. právní konferenci Svazu měst a obcí v květnu 2024.

David Bohadlo
Advokátní kancelář KVB
redakčně upraveno

Podpora lesního hospodářství v roce 2024

V říjnu 2023 se v obci Těchobuz uskutečnilo výjezdní jednání Komise pro venkov, zemědělství a lesnictví Svazu měst a obcí ČR, jehož se vzhledem k programu jednání zúčastnili i zástupci Ministerstva zemědělství ze Sekce lesního hospodářství. Stručný souhrn informací prezentovaných na uvedeném jednání a při následné diskuzi přináší tento článek.

Národní podpory lesního hospodářství

Tyto podpory jsou poskytovány na základě § 46 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích. Mají podobu finančních příspěvků na hospodaření v lesích, finančního příspěvku na podporu adaptace lesních ekosystémů na klimatickou změnu a podpory akreditované poradenské činnosti v lesním hospodářství.

Finanční příspěvky na hospodaření v lesích jsou dlouhodobě poskytovány podle nařízení vlády č. 30/2014 Sb. Podmínky stanovené uvedeným předpisem byly naposledy

novelizovány k 1. 1. 2022 a ani v roce 2024 se nepředpokládá žádná změna podmínek. Poskytovány jsou čtyři druhy příspěvků: na obnovu, zajištění a výchovu lesa (tedy na pěstební práce), na ekologické a šetrné technologie (zejm. při soustředování dříví), na ochranu lesa (asanace kůrovcového dříví) a na vyhotovení lesního hospodářského plánu. Podmínkou poskytnutí těchto příspěvků je podání ohlášení žadatele příslušnému krajskému úřadu před zahájením prací a následné podání vlastní žádosti rovněž příslušnému krajskému úřadu do tří měsíců po provedení prací. Ke schválení a výplatě žádostí dochází zpravidla

v následujícím pololetí. Podrobnosti jsou k dispozici na webu MZe prostřednictvím zkráceného odkazu EAGRI.CZ/PRISPEVKY.LESY.

Příspěvek na podporu adaptace lesních ekosystémů na klimatickou změnu je nový program spuštěný Ministerstvem zemědělství na období 2022 až 2026. Jedná se o plošnou podporu poskytovanou sazbou 4,22 Kč/ha/den na celou plochu lesního majetku, pokud jeho vlastník při těžbě a obnově porostů plní požadavky zvyšující adaptaci lesa na klimatickou změnu (zmenšení plochy holin, druhově pestřejší výsad-

ba, ponechávání stromů k zetlení, využívání přirozené obnovy a šetrných technologií pro soustředování dříví). Příjem žádostí za každý kalendářní rok má probíhat v roce následujícím, v roce 2023 byl ale příjem žádostí za rok 2022 odkládán s ohledem na neukončené schvalování podpory Evropskou komisí a nezajištěné rozpočtové zdroje. Podrobnosti jsou k dispozici na webu MZe prostřednictvím zkráceného odkazu EAGRI.CZ/PRISPEVKY-ADAPTACE.

Podpora akreditované poradenské činnosti v lesním hospodářství je poskytována těm vlastníkům lesa, kteří mají vlastního odborného lesního hospodáře a čerpají poradenskou službu (na lesnická témata) od akreditovaného poradce (seznam na agrobrana.cz). Výše podpory činí 80 % výdajů na poradenskou službu, nejvýše 40 000 Kč. Jeden subjekt může v jednom kalendářním roce čerpat podporu jen na jedno ze 7 definovaných témat.

U všech zmiňovaných podpor je možné dotazy směřovat na adresu prispevky@mze.cz.

Lesnické intervence ve Strategickém plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027

Pod uvedeným plánem jsou v období 2023 až 2027 realizovány **lesnické intervence (podpory)** převážně pokračující z předchozího období 2014–2020, s doplněním některých nových. Intervence 35.73 „Technologické investice v lesním hospodářství“ se pro nadcházející kolo příjmu žádostí skládá ze 3 záměrů (lesnická technika, školkařská technika, technika pro základní zpracování dřeva) s mírou podpory 50 %. Intervence 36.73 „Investice do lesnické infrastruktury“ se skládá ze 2 záměrů (lesní cesty, sklady dříví) s mírou podpory 80, resp. 50 %. Ostatní lesnické intervence se nedělí na dílčí záměry a míra podpory je u nich vždy 100 %: 38.73 „Investice do obnovy kalamitních ploch“, 39.73 „Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin“ (= oplocenky), 40.73 „Vodohospodář-

ská opatření v lesích“ (= retenční opatření na vodních tocích v lesích), 43.73 „Neproduktivní investice v lesích“ (= návštěvnická infrastruktura) a 44.73 „Přeměna porostů náhradních dřevin“ (v imisních pásmech A a B).

Příjem žádostí o dotaci proběhla u intervencí 38.73 a 39.73 na přelomu listopadu a prosince, u ostatních lesnických intervencí se předpokládá v dubnu 2024. Kromě uvedených projektových intervencí jsou podporována i **plošná opatření** – zalesňování zemědělských půd (dotace poskytována na zalesnění, na následnou péči po dobu 5 let a jako náhrada za ukončení zemědělské výroby po dobu 10 let), zachování porostního typu hospodářského souboru (v režimu 5letých závazků, podpora poskytována jen ve zvláště chráněných územích a v rámci Natura 2000), podpora ochrany a reprodukce genofondu lesních dřevin (v režimu 5letých závazků, týká se zdrojů selektovaného reprodukčního materiálu lesních dřevin – ve zkratce porosty fenotypové třídy A a B); novým plošným lesnicko-environmentálním opatřením je pak podpora tzv. habitatových stromů (stromů s mikrostanovištěm zvyšujícím biodiverzitu – zejm. stromy s dutinou, zlomem, poraněním, rozdvojením nebo s výskytem chorošů) mimo zvláště chráněná území a Naturu 2000. K uvedeným plošným opatřením jsou na webu MZe (www.eagri.cz/spszp) k dispozici příručky obsahující veškeré podrobnosti.

V rámci uvedeného jednání Komise pro venkov, zemědělství a lesnictví Svazu byly diskutovány především **podmínky dotací poskytovaných v minulém i v současném období na lesní cesty**. Nadále platí, že podporovány jsou jen investice do lesních cest, tedy výstavba nových lesních cest nebo rekonstrukce (technické zhodnocení) stávajících lesních cest; podpora neinvestičních výdajů na opravy či údržbu není možná. V případě výstavby nové lesní cesty je i nadále vyžadováno potvrzení Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů, že realizací projektu nedojde k navýšení stávající hustoty lesních cest nad úroveň optimální hustoty (zohledňující terénní a těžební podmínky i společenské funkce lesů). Pro-

jekt lesní cesty musí být v souladu s legislativními požadavky (v současnosti vyhláška č. 239/2017 Sb.) a technickou normou (ČSN 73 6108:2018 Lesní cestní síť) a musí být vypracována osobou s příslušnou autorizací. Žadatelem je vlastník (nebo nájemce, pachtýř...) lesa, který v příslušném lesním hospodářském celku hospodáří alespoň na 3 ha lesních pozemků (lesní cesta musí přímo zpřístupňovat alespoň jeden z těchto lesních pozemků).

V rámci bodování podaných projektů jsou nově zvýhodněny rekonstrukce lesních cest před výstavbou lesních cest (v reakci na nutnost rekonstruovat lesní cestní síť po kůrovcových těžbách), vozovky s nestmeleným krytem před nepropustnými vozovkami, finančně méně náročné projekty (do 7,5 mil. Kč), projekty výrazně orientované na vlastní lesní cestu (s minimem výdajů na objekty a na nezbytně vyvolané investice mimo vlastní lesní cestu) a projekty, u nichž délka lesní cesty je přiměřená velikosti lesního majetku. Pokračuje mírné bodové zvýhodnění projektů, u nichž jsou objekty (propustky, zábradlí, zdi) provedeny s povrchem z přírodních materiálů, a nově jsou bodově preferovány např. i projekty lesních cest s vybavením usnadňujícím zásah integrovaného záchranného systému (výhybny, lesní sklady).

Závěrem jednání byly diskutovány projekty lesních cest, které by obce rády realizovaly i v lesních komplexech, kde nemají žádné lesní pozemky. Důvodem může být potřeba zpřístupnit odlehle osídlené nebo např. vodohospodářský objekt v lesích či snaha zlepšit podmínky pro rekreační využití návštěvnických zajímavých lesních porostů. Tyto projekty, u nichž nebude požadováno zpřístupnění lesních pozemků obhospodařovaných žadatelem, bude možné podporovat prostřednictvím místních akčních skupin v rámci programu LEADER, kde dotace na lesní cesty jako neproduktivní investice bude v novém období možné poskytovat právě jen obcím (popř. dobrovolným svazkům obcí).

*Tomáš Smejkal
odd. ekonomických nástrojů
lesního hospodářství
Ministerstva zemědělství*

Starostování je velmi časově náročné

2. SETKÁNÍ STAROSTEK PŘI CELOSTÁNÍ FINANČNÍ KONFERENCI

Letošní setkání starostek se zaměřilo především na skloubení pracovního a rodinného života, s kterým se starostky bezesporu téměř denně potýkají. Vážnější téma ale střídala i ta odlehčující. Velký potlesk sklídila módní přehlídka, do které se mimo děvčat z kanceláře Svazu zapojila i sama moderátorka, a také uvolňující cvičení s Táňou Ametovou, jež lze snadno provádět i na úřadě.

O nelehkém skloubení zaměstnání s rodinou hovořila a své zkušenosti přítomným dámám předala **Olga Girstlová**, prezidentka České manažerské asociace a výkonná ředitelka Nadace ZET Milana Zeleného, která mimo jiné v roce 1999 obdržela v Monaku ocenění Vedoucí podnikatelka světa. Každý, kdo vede jakkoli velkou radnici, musí být podle jejích slov rovněž dobrým manažerem. Ve své prezentaci zdůraznila potřebu ženského principu leadershipu, což lze zjednodušeně vyjádřit jako nenásilný styl vedení lidí. Žena politička musí být tedy schopna motivovat a podporovat jednotlivé členy v pracovním kolektivu. Vidět věci v souvislostech a přizpůsobit strategie i dlouhodobým cílům organizace, v tomto případě tedy obce. Klíčovým prvkem přitom je efektivní komunikace s patřičnou

dávkou empatie. Musí mít schopnost rychle a účelně řešit problémy, a to všechno vyžaduje správné hospodaření se svým časem. Olga Girstlová krátce mluvila také o letních podnikatelských kempech, jejichž účastníky jsou znevýhodněné děti a mladí lidé, třeba z dětských domovů nebo azylových domů, které se jejich asociace touto cestou snaží zapojit do plnohodnotného života a přijmout tak odpovědnost za vlastní život.

Sladění rodiny a práce se věnovaly dále kolegyně z Ministerstva práce a sociálních věcí **Martina Štěpánková Štýbrová**, ředitelka odboru rodinné politiky a ochrany práv dětí, a **Lenka Simerská**, hlavní gestorka systémového projektu „Rovnost žen a mužů na trhu práce se zaměřením na (ne)rovné odměňování“. Genderové nerovnosti, rozdíl v míře zaměstnanosti žen a mužů a rozdíl v jejich odměňování je v České republice jeden z nejvyšších v rámci EU. Jednou z příčin je nedostatek péče o malé děti. A zde mohou být nápomocni zaměstnavatelé, kterými jsou také obce a města. Nabízí se forma zkrácených úvazků pro matky, možnost práce z domova či zřizování dětských skupin tam, kde chybí mateřské školky nebo je jejich kapacita nedostatečná (pozn.: dětským skupinám jsme se podrobně věnovali v INS č. 12/2023).

Akci moderovala Kamila Bláhová, starostka Litvínova a místopředsedkyně Svazu pro evropské záležitosti.

Předělem odpoledního programu byla neobvyklá módní přehlídka – praktická ukázka možných outfitů vhodných pro běžné i výjimečné příležitosti. Ve fotogalerii na následujících stránkách jsme pro vás přichystali alespoň malou ochutnávku. Po celou dobu programu měly starostky opět k dispozici kosmetickou poradnu a nutno říci, že přítomné kosmetičky se v podstatě nezastavily.

Po módní přehlídce následovalo několik rad, jak si při pracovním vypětí alespoň krátce „oddychnout“ a trochu se uvolnit. Praktické ukázky, jak „zacvičit“ se stresem a bolestí zad, předvedla lektorka jógy Táňa Ametová z Joga Joy centrum. Ukázala několik jednoduchých cviků, které lze bez problémů provádět v kanceláři přímo na židli. Stačí při tom sedět na plném sedátku, hezky se opřít a plnými chodidly se tzv. uzemnit o podlahu, nejlépe naboso. Kladla důraz na správné vědomé dýchání, do břicha, aby došlo k opravdovému propojení se svým dechem. Jde o rozhybání energie v celém těle a stačí k tomu třeba jen jedna minuta! Lépe je ale tuto minutku párkrát za den zopakovat. Velmi účinné je samozřejmě i krátké protažení těla. Jako psychoterapeutka pak přidala několik rad, jak předcházet případným obavám a strachu.

Setkání starostek uzavřela **Marie Kostruhová**, bývalá ředitelka odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra, která se ve svém příspěvku vrátila k hlavnímu tématu. Také ona potvrdila, že skloubení pracovního a rodinného života žen je v České republice stále náročným úkolem. Podle průzkumu agentury STEM/MARK z roku 2022 se jich s tímto problémem potýká více než 60%. A v komunální politice se to projevuje opravdu citelně, protože ženy starostky jsou navíc pod neustálým tlakem veřejnosti. Podotkla, že Česko se pyšní nejvyšší nezaměstnaností ze všech eurounijních států, činí pouze 2,8%, stejně tak má absolutně nejvyšší dlouhodobou nezaměstnanost, ale i přes vynikající

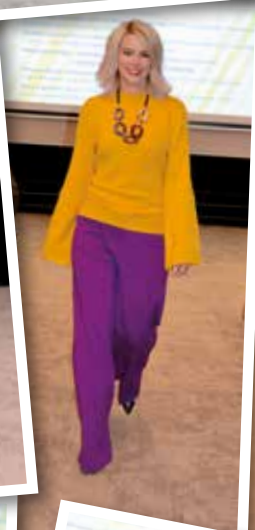
výsledky v těchto dvou indikátorech se kvalita trhu práce Česka v aktuálním Indexu prosperity umístila až na 15. místě. Přidala pak ještě několik zajímavých čísel a srovnání s jinými státy a nakonec krátké doporučení, jak skloubit pracovní a rodinný život v komunální politice obecně. Ženy, dělejte si plány, zohledňujte své pracovní i rodinné povinnosti. Využívejte flexibilní pracovní doby a domluvte se se svým zaměstnavatelem třeba na práci z domova či na zkráceném úvazku, jak už bylo zmíněno v první části programu. Skloubení těchto dvou světů v komunální politice je důležité nejen pro ženy samotné, ale také pro celou společnost.

Připravila Lenka Zgrajová

Z módní přehlídky konané při Setkání starostek, Praha 29. 11. 2023

Módní přehlídkou při Setkání starostek provázela Radka Vladyková.

Z módní přehlídky konané při Setkání starostek, Praha 29. 11. 2023

Všem našim modelkám, povětšinou zaměstnankyním svazové kanceláře, moc děkujeme za pěkný zážitek.

Spolupráce státu a samosprávy by měla být postavená na přímé a otevřené komunikaci, na důvěře a také na rovnocenném partnerství. To by mělo platit v současné době, kdy krize následuje krizi, dvojnásob.

Na Finanční konferenci opět zaznělo: Komunikace státu s obcemi není dostatečná

Dopady konsolidačního balíčku na obce, rozpočtové určení daní a ratifikace zbylých článků Evropské charty místních samospráv, to byla hlavní témata úvodního bloku XXVI. celostátní finanční konference, která se konala ve dnech 30. listopadu a 1. prosince 2023 v hotelu Clarion v pražských Vysočanech. V několika příspěvcích byla opět kritizována spolupráce vlády s obcemi a na přetřes přišla znovu i otázka: Máme v ČR obce opravdu tak moc? Ušetřilo by se, kdyby došlo k jejich slučování? Obecně byl program konference zaměřen na budoucnost veřejných financí.

Program prvního dne přinesl kromě řady odborných informací i jednoznačný postoj svazových představitelů k současné politické i hospodářské situaci. Nejprve, již tradičně, k účastníkům promluvil předseda Svazu **František Lukl**, tentokrát ovšem vzhledem ke zdravotním problémům pouze prostřednictvím předtočené nahrávky.

Po úvodním pozdravu zdůraznil zejména nutnost vzájemné komunikace s vládními představiteli. Z jeho projevu vybíráme: „Žádná vláda, ať v ní sedí Petr nebo Pavel, nemůže být úspěšná, pokud nepovede seriózní a otevřený dialog se samosprávami,

a dovolím si přímo tvrdit se Svazem měst a obcí. Každá vláda by byla pouhým pěšákem v poli, kdyby nebylo silných a zodpovědných samospráv. Krátkozrací a možná trochu závistiví politici se stále naváží do zůstatků na účtech některých našich měst. Ona to totiž není samozřejmost. Ale bez těchto naspořených finančních prostřed-

ků bychom jen stěží zvládli covid, energetickou krizi, ruskou agresi na Ukrajině. Když si chcete postavit garáž, opravit dům nebo koupit nové auto, také nějaký ten rok šetříte. Spoléhat se

pouze na dotační zdroje bez vlastních prostředků dnes může jen snílek. A to rozhodně starostové nejsou. Starostové taky nejsou, a to je jediné štěstí vlády, nadšenci stávek. Vždy jsem razil heslo, že je lepší jednat ve Strakovce, než stávkovat před ní. Z toho posledního jednání si však odnáším hořkou zkušenost. Myslím, že jsme se vždy chovali zodpovědně a předvídatelně. Většina z nás, kteří jsme se účastnili posledního Sněmu Svazu v Olomouci, si uvědomuje fatální stav veřejných financí, a i proto bylo přijato usnesení jak Sněmu, tak Předsednictva, že zachování daně z nemovitosti, jako výlučného příjmu samospráv, budeme kompenzovat snížením koeficientu pouze u příjmových daní. Nikoliv snížením koeficientu u DPH. Ano, nebyl to jednomyslný názor členských obcí Svazu, ale jednoznačně většinový. Nestalo se, a pro mě je to hluboké zklamání.“

Konferenci zahájila a jejím programem provázela výkonná ředitelka Svazu Radka Vladková, která také poděkovala všem partnerům akce.

Do budoucna se František Lukl podíval trochu optimisticky: „Prohraná bitva není prohraná válka. Čekají nás další významná jednání a odvracení hrozeb, jako zařazení Svazu mezi lobby, posílení RUD regionálními centry, energetická koncepce, zálohování, evropské finanční prostředky a spousta dalších.“

Závěrem František Lukl všem poděkoval za dosavadní aktivitu a do nového roku popřál hodně zdraví a dobrých zpráv.

První vhled do budoucnosti veřejných financí podal starosta Vestce **Tibor Švec**, předseda svazové Pracovní skupiny pro RUD a též předseda Výboru DSO. V současné době asi nešlo jinak než začít konsolidačním balíčkem, který již je platnou právní normou, a tudíž nemá příliš cenu hovořit o jeho obsahu. Pozastavil se především nad tím, jakým způsobem byl projednáván. Ve všech vyspělých zemích je naprosto běžné, aby se takového zásahy do daňového systému důsledně konzultovaly se všemi dotčenými skupinami. U nás se tak nestalo, samosprávy tahaly za kratší konec. Věřím tomu, že společně by bylo možné připravit návrh na snížení deficitu třeba i o 400 miliard a dokonce ho společně prosazovat v území. Těžko se ale můžeme ztotožnit s něčím, co můžeme pouze připomínkovat a ještě navíc ve velmi krátké lhůtě. Vláda by Svaz jako partnera měla brát opravdu vážně.

hy do daňového systému důsledně konzultovaly se všemi dotčenými skupinami. U nás se tak nestalo, samosprávy tahaly za kratší konec. Věřím tomu, že společně by bylo možné připravit návrh na snížení deficitu třeba i o 400 miliard a dokonce ho společně prosazovat v území. Těžko se ale můžeme ztotožnit s něčím, co můžeme pouze připomínkovat a ještě navíc ve velmi krátké lhůtě. Vláda by Svaz jako partnera měla brát opravdu vážně.

V další části svého vstupu se zamyslel nad tím, co je vlastně charakteristické pro českou společnost. V této neklidné době se sociologové shodují, že „nevíme, co chceme, ale přesně víme, co nechceme“, což se projevuje zřetelně i při volbách. Vládne skepse a je těžké prosazovat pozitivní změny. Jak změnit NECHCI na CHCI? Chybí nám motivace. V obcích zůstal jediný motivační prvek v rámci RUD, a to podíl 1,5 % z daně z příjmů ze závislé činnosti. Co to znamená v konkrétních příkladech? Daň z příjmu za jednoho zaměstnance s průměrnou mzdou činí za rok 46 920 Kč za rok. Z této částky tedy obci připadne 704 Kč. Stávající RUD v ČR je nejvíce socialistické v rámci OECD, u měst nad 50 tisíc obyvatel, vyjma čtyř největších, systém výpočtu přerozdělování daní selhává. Dále zcela chybí motivace obcí podporovat soukromý sektor.

A jaké cíle má tedy Pracovní skupina pro RUD? Zachovat princip solidarity, motivovat obce k rozvoji, upravit výpočet pro města nad 30 tisíc obyvatel, tedy pro regionální centra, a zavést systém pravidelných konzultací (což ostatně vyplývá z Evropské charty místní samosprávy) a jeho zavedením docílit partnerství

na všech úrovních místních samospráv. Inspiraci je možné hledat v zemích OECD, zejména v Rakousku.

Na příspěvek krátce reagoval náměstek ministra financí **Marek Mora**. Vysvětloval, proč potřebujeme konsolidovat veřejné finance. I když v současné době máme nízký podíl dluhu na HDP, dramaticky nám roste a přibližuje se k hranicím, které již mohou být nebezpečné. Ve chvíli, kdy budeme mít dluh větší než 50 % HDP, naroste nám riziková prémie, v případě 55 % dosáhneme na dlouhou brzdou. Makroekonomická stabilita je důležitou podmínkou pro hospodářskou prosperitu naší země. Udržitelné veřejné finance také přispějí k tomu, abychom utlumili vysokou inflaci. Často slychaný argument „k prosperitě se neprošetříme“, neplatí. Tím, že se víc zadlužíme, nezbohatneme. Podle náměstka Mory jsme hlavní brzdou našeho růstu my sami. Máme nesmyslně složité předpisy a příliš rozdrobenou správu věcí veřejných a to souvisí s tím, že na naší malou Českou republiku máme příliš mnoho obcí.

Navázal vrchní ředitel Sekce veřejné správy Ministerstva vnitra **Jiří Koubek**. Ano, v rámci OECD máme hodně obcí, nicméně musíme vycházet z toho, že vláda Petra Fialy se ve svém prohlášení z roku 2022 zavázala k tomu, že nebude rušit obce a že vytvoří legislativní podmínky pro užší meziobecní spolupráci. Poté podal čerstvou informaci, že Senát schválil zákon o obcích s navazujícími novela-

Za generálního partnera – Skupinu ČEZ pozdravila účastníky konference ředitelka Útvaru public affairs Zuzana Krejčířková. Krátce shrnula, co vše se stalo v energetice v roce 2023 a jaké výzvy tyto události přináší, a to i pro obce a města. Velkou výzvou je především transformace energetiky nebo decentralizace teplárenství.

mi souvisejících právních předpisů. Od 1. ledna 2024 tak začne platit automatický mechanismus valorizace odměn členů zastupitelstva. V zákoně jsou uvedeny koeficienty, které budou příslušné pro velikost obce a pro tu kterou funkci a tyto koeficienty budou vynásobeny číslem, které vydá Český statistický úřad počátkem října na základě vývoje v národním hospodářství. Zákon dále zavádí Institut společenství obcí, jako novou platformu spolupráce obcí na bázi současných dobrovolných svazků. Instituty ale budou mít nově kompetence i v přenesené působnosti. Obce se budou moci slučovat za účelem tzv. sdílených (léta) úředníků, což by mělo přinést jisté finanční úspory. Budou to zaměstnanci institutů společenství, ale budou vydávat rozhodnutí jménem jednotlivých obcí.

Vztah centra a obcí lze popisovat či definovat z mnoha úhlů pohledu, pokračovala **Věra Kovářová**, místopředsdkyně Poslanecké sněmovny. Za jednu ze svých úloh považuje naslouchání starostům a snahu jejich stížnosti řešit. Ale co štvě přímo ji? Po léta od různých ministrů slychává, že máme hodně obcí a dále že obce mají hodně peněz na účtech. Tvrdí to i NERV, různí ekonomové i OECD. Obce ale podle jejího názoru, poučeny z některých chyb v minulosti, dnes fungují velmi efektivně. Napomáhají tomu dobrovolné svazky obcí i místní akční skupiny a sama věří, že prospěšné budou i instituty společenství obcí, jež snižují náklady na jejich provoz. Co se týká přebytků na účtech, dala by obcím za ně jedničku. Je třeba se zajímat o to, jaká je struktura těch úspor, kdo má ty největší a hlavně proč je obce mají. Podle názoru Věry Kovářové by rozhybání rozvoje mohly napomoci např. zvýhodněné úvěry.

„Proklamace, které zde zaznívají, jsou hezké, je ale třeba pak sledovat, jak kdo hlasuje v Parlamentu,“ poznamenala moderátorka konference Radka Vladyková. S tím souhlasila i další přednášející, rovněž místopředsdkyně Poslanecké sněmovny, **Klára Dostálová**. Nejprve se věnovala otázce čerpání dotací. Vypadá to, že

ve starém programovém období 2014–2020 se dočerpávat nebude, protože Ministerstvu pro místní rozvoj chybí faktury za zhruba 20 miliard. V novém programovém období je v IROP 114 miliard k dispozici pro obce, města a kraje. Čerpáno je zatím 900 milionů korun. Dále upozornila na konsolidační balíček, který mj. upravuje také metodiku finančních toků, která se bude týkat zejména IROP, a poukázala na některé další programy a dotační tituly. Krátce se vyjádřila k současné situaci ohledně digitalizace stavebního řízení, která je momentálně spíše patová.

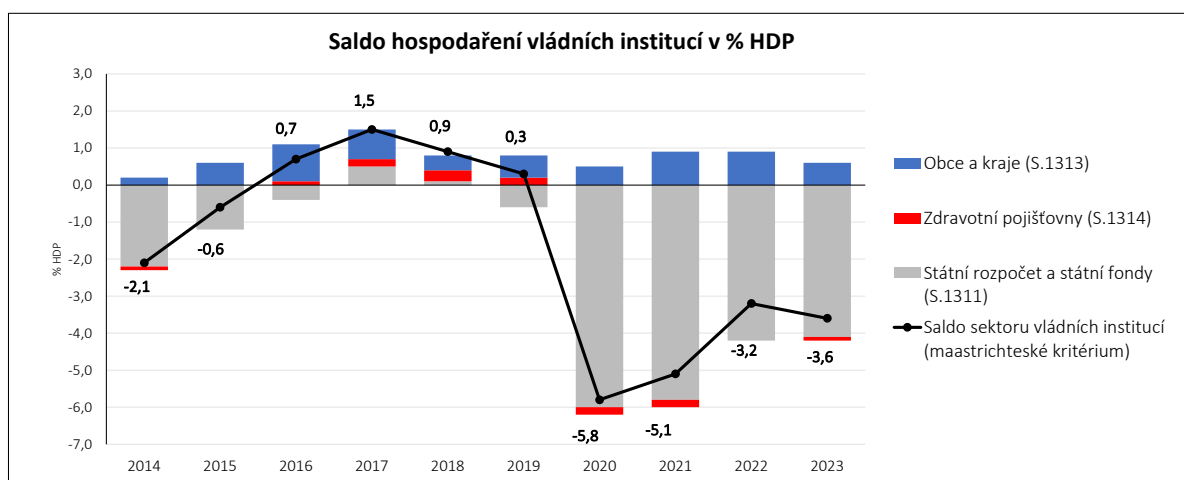

Hospodaření státu a samospráv se v řeči čísel a grafů věnoval člen Národní rozpočtové rady **Petr Musil**. Zkonstatoval to, co je všeobecně známo, že hospodaření státu se vyvíjí zcela deficitně, oproti tomu samosprávy vykazují dlouhodobě přebytky. Přebytkovému hospodaření dominuje Praha, jejíž přebytek ke konci září 2023 činil 23,8 mld. Kč, ostatních měst a obcí 31,4 mld. Kč. Přebytek mají i kraje, a to 21,5 mld. Kč. Podobně je to s volnými finančními prostředky, Praha měla k září 2023 119,1 mld. Kč, ostatní města a obce 206,2 mld. a kraje 68,4. Nejvíce ale „škudlí“ malé obce – viz tabulka. Když vnímáme úspory na obyvatele, tak Praha naopak vypadá velmi špatně. Petr Musil ale v této souvislosti upozornil na tzv. municipální merkantilismus, kdy se ztotožňuje bohatství s penězi. Podle merkantilistů platí, čím víc peněz nahromadím, tím se cítím bohatší. To ovšem nemá logiku, jelikož peníze jsou prostředkem k požívání užitečných věcí, a tím zvyšují blahobyt. Chápe ale, že obce, zejména ty malé, šetří především na investice.

Závěrem, s určitými obavami, že po něm budou starostové házet vajíčka, položil několik otázek. Je RUD nastaveno optimálně? Funguje samospráva efektivně? Investují obce a kraje dosta-

Hospodaření státu vs. hospodaření samospráv

Zdroj: ČSÚ (2023); MF (2023); výpočty NRR.

- **Municipality** dlouhodobě v **přebytku** kolem 0,5 % HDP
- **Nerovnováha VeFi** jde od roku 2020 primárně na vrub **centrální vlády**

Nejvíce „škludlí“ malé obce**Zůstatky na bankovních účtech v přepočtu na obyvatele (v Kč, top 10 obcí + Praha)**

Obce s nejvyššími úsporami na bankovních účtech k 30. 9. 2023		Počet obyvatel	Zůstatky na BÚ	Úspory na obyvatele
1	Obec Chvalovice	684	626 505 162,34	915 943,22
2	Obec Petrůvky	120	93 363 124,02	778 026,03
3	Obec Modrava	107	73 141 936,83	683 569,50
4	Obec Malé Březno	240	151 825 672,00	632 606,97
5	Městys Strážný	407	190 899 781,25	469 041,23
6	Obec České Libchavy	649	299 508 109,21	461 491,69
7	Obec Doupovské Hradiště	161	68 497 876,72	425 452,65
8	Obec Slatina	156	61 818 349,36	396 271,47
9	Obec Bludov	22	8 488 827,36	385 855,79
10	Obec Vlkanov	48	17 126 889,10	356 810,19
Hlavní město Praha		1 357 326	119 097 478 536,15	87 744,20

Zdroj: Ministerstvo financí

tečně do svého rozvoje? Je třeba si uvědomit, že investice obcí mají určité makroekonomické dopady. A další dotaz. Nemáme příliš rozdrobenou samosprávu? Potřebujeme cca 60 tisíc lokálních politiků s jejich aparáty? Kdyby se u nás počet obcí zredukoval, např. jako je tomu v Rakousku, ušetřili bychom podle jejich výpočtů asi 8 až 9 miliard ročně. Je ale politická vůle a odvaha s tím něco dělat? Současná vláda nemá ambice obce slučovat. Určitým problémem u nás, který brzdí projekty, je také tzv. problém NIMBY (Not In My Backyard, neboli Ne v mém dvorku). Uvedl několik příkladů – chceme dálnici, chceme vysokorychlostní trať, těžit lithium apod., super, ale ne za mým domem, raději někde jinde...

„Každý, kdo má základní ekonomické znalosti na úrovni 1. ročníku střední školy, nemůže mluvit jinak než mí předěčníci, vyjma obou místopředsedkyň Poslanecké sněmovny, které k tomu mají politické důvody,“ zahájil své vystoupení **Mirek Topolánek**, předseda výkonné rady Teplárenského sdružení ČR. Nad svým pozváním se podivil a zkonstatoval, že to může znamenat to, že starostové jsou otráveni ze současné politické garnitury. V pár větách shrnul své poselství, které předal účastníkům nedávné Energetické konference (viz INS č. 12), a uvedl, že obce a města jsou z povahy věci podle něho nejen základní energetickou, ale i ekonomickou komunitou. Pokles ekonomické aktivity, rozvrá-

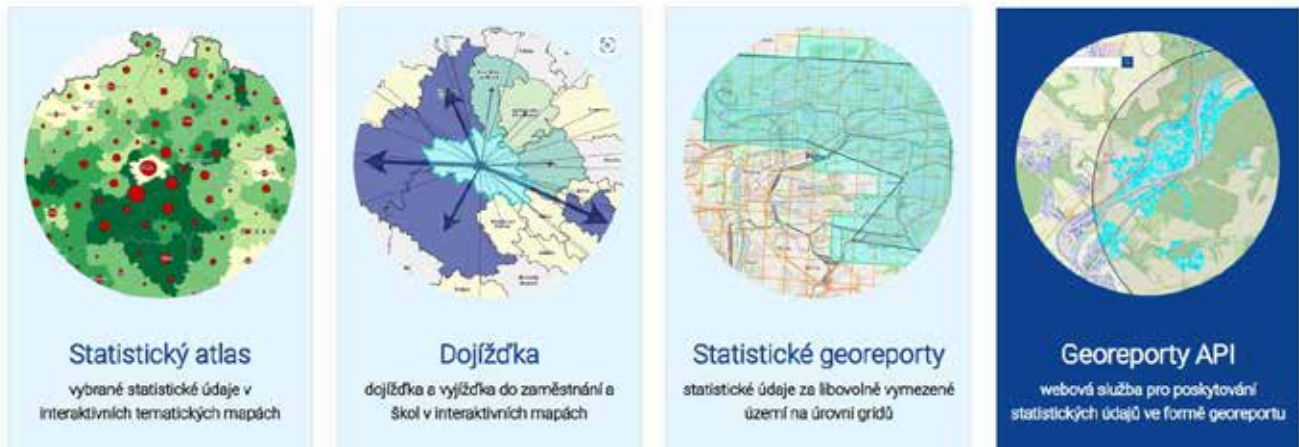
cené veřejné rozpočty a velké dluhy mají nepochybně – při fatální závislosti obcí na přerozdělování HDP, tedy na čerpání společného bohatství – dopad na hospodaření obcí. Na jejich finanční rozvoj a růst. Mirek Topolánek ale zásadní problém vidí také v množství obcí, v množství politiků, v roztržité struktuře. Nikdy podle něho nemělo vzniknout ani 14 krajů s jejich obrovskými aparáty. Správní náklady ukrájí z rozpočtu obcí podstatnou část, a nezbyvá tak na jejich rozvoj. Určitě existuje prostor a řada nástrojů pro úpravu sídelní struktury. Zrušit by se měly rozhodně obce, kde se nepodařilo sestavit volební kandidátky. Slučování obcí by mohlo být dáno i administrativně – tisíc a víc. Uvažovat je třeba i o návratu k 8 krajům. Do provedení těchto změn se ale pochopitelně nikomu nechce, ostatně „žádní kapři si nevy-pustí svůj rybník“, uzavřel Mirek Topolánek.

Co nabízí obcím Český statistický úřad, sdělila 1. místopředsedkyně ČSÚ **Eva Krumplová**. Seznámila přítomné s daty, které lze od úřadu získat, a jaké nástroje k tomu použít. Předně upozornila na Katalog produktů, kde je jasně definováno, jaké údaje sbírají a kde jsou zveřejněny. Upozornila na stránky Sčítání, které proběhlo v roce 2020–21 a stránky Volby. Pro data mají moderní nástroje – např. statistický geoportál, on-line vyhledávání v databázích s exporty, datové sady ve formátu otevřených dat či automatické zasílání novinek z webu. Upozornila na

Statistický geoportál - <https://geodata.statistika.cz/>

V současnosti: 3 mapové aplikace a 1 webová služba, data Sčítání 2021

Výhledově: další tematická statistická data, nové formy mapové prezentace (mapy s příběhem apod.), datový portál GIS

Geografický informační systém v prostředí ČSÚ a Statistický geoportál, který se prozatím skládá ze tří mapových aplikací – Statistický atlas, Dojíždka a Statistické georeporty – a jedné webové služby (viz obrázek), kam momentálně dávají data ze sčítání, které jsou pro obce asi nejzajímavější. Zvláště upozornila na aplikaci do mobilu, kde lze najít veškeré základní informace o obci, typ, počet obyvatel, průměrný věk, podíl nezaměstnaných osob, počet dokončených bytů, data ze sčítání obyvatel atd. Na obci Křivousoudov pak uvedla, co konkrétně o ní lze v aplikaci zjistit. Nabídl také služby pracovníků ČSÚ, pokud se starostové nebudou umět ve všech aplikacích a odkazech orientovat. A na závěr dodala: „Data nemusíte kupovat, data jsou“.

„Žijeme v etapě obrovské nejistoty, která je vlastně jedinou jistotou dneška a budoucnosti,“ uvedl v úvodu svého vstupu bývalý guvernér České národní banky **Jiří Rusnok**, poradce představenstva pojišťovny Allianz. Nejistota přichází primárně z vnějšího prostředí, my k tomu přidáváme tu vlastní. Vnější nejistota je charakterizována globálními trendy – větší část světa, ta bohatší, dramaticky stárne, máme tendence k deglobalizaci, máme zde

dekarbonizaci – v tomto směru nevíme, co bude platit. Nelze opomenout digitalizaci, která je spíše pozitivní, měla by všechno zjednodušit a urychlit, ale, jak se ukazuje v praxi, není to jednoduché. Žijeme v nejzadluženějším světě od 2. světové války. Tyto všechny aspekty zvyšují rizika některých otřesů a šoků

v ekonomice. Ke globálním trendům musíme ještě připočíst rostoucí příjmové a majetkové nerovnosti, protože ty rovněž mění společnost a mění komunikaci. Tím vším jsme nějakým způsobem ovlivněni a k tomu máme autonomní vývoj. A v tomto prostředí se musíte rozhodovat a řídit svoje obce. Jak se s tím vypořádat? Jiří Rusnok doporučuje především pragmatický přístup a dát na zdravý rozum. Přijátá rozhodnutí musí být konzistentní a je nutné si za nimi důsledně jít.

Jan Švejnar, ředitel Centra pro globální hospodářskou politiku na Kolumbijské univerzitě v New Yorku, se zamyslel nad tím, jaká je vlastně role státu. Z jeho pohledu má zajistit konkurenční prostředí, a tím zvyšovat životní standard. V tomto směru jsme však za posledních 33 let nepostoupili tak daleko, jak jsme mohli. Otázkou je, do jaké míry zde může být optimální souhra státu a obcí. Žijeme v nejistotě, ale jednu jistotu máme, a to že jsme velice kompaktní země. Důraz bychom měli dát na dopravní infrastrukturu, ze světového pohledu bychom mohli být dva protínající se regiony, čímž bychom se stali i atraktivnější pro investory. Upozornil, že efektivní země nemají vysoký počet univerzit, ale zakládají si na jejich kvalitách – ČR má na svou velikost univerzit hodně, ale ani jedna z nich není mezi dvěma sty nejlepšími na světě. Je pak škoda, že nevyužíváme svůj obrovský potenciál, který máme, a tím je lidský kapitál, a výbornou infrastrukturu – na těchto dvou potenciálech je třeba pracovat a rozšiřovat je.

Hlavní ekonom Trinity Bank **Lukáš Kovanda** definoval polarizaci společnosti. Důvody této rozštěpenosti jsou i v lokální sféře, neboť kritika konsolidačního balíčku ze strany municipalit je

Po ukončení prvního bloku byla vedena s přítomnými zástupci obcí a měst živá diskuse, v níž zazněla reakce jak na výtky zástupců státu k vysokému počtu obcí, tak například i k zákoníku práce či k detekci jasných čísel, kde se konkrétně snížením počtu obcí v ČR ušetří a v jakých rádech korun.

odůvodněna mj. i tím, že ještě vloni politici na celostátní úrovni říkali, že daně zvyšovat nebudou. Upozornil, že ratingové posouzení České republiky není špatné – máme stále nejnižší zadlužení z pohledu okolních zemí. Ozdravení veřejných financí je potřebné, ale je třeba diskutovat jakým způsobem. Podtrhl, že vláda měla dostát svému slibu a provést ozdravení bez toho, aniž by zvyšovala daně. Tím dosavadní fragmentaci jen umocnila, neboť porušení slibů vládou vede ke sporu mezi municipalitami (obci i kraji) na straně jedné a vládou. Stát by totiž měl primárně šetřit na sobě – pokud politici nejsou schopni zajistit to, co slibovali, mají podle jeho názoru předstoupit před veřejnost

a říci to. Dodal, že ani zrušení superhrubé mzdy nelze vnímat jako pozitivní krok.

Na jeho slova navázala **Monika Zahálková**, výkonná ředitelka České bankovní asociace. Její vystoupení směřovala zejména na informace k finanční gramotnosti. Dle jejich každoročního

měření index finanční gramotnosti klesá – banky se proto snaží v tomto iniciovat, neboť jsou pro ně finančně vzdělaní a finančně zdraví klienti zásadní. Krátce promluvila o pádu Sberbank a o první velké zkušenosti členění dezinformačním kampaním na poli bankovníctví. Zdůraznila, že počet škod spáchaných prostřednictvím kyberútoků v oblasti bankovníctví sice klesá, ale naopak počet samotných útoků se zvyšuje – proto je zásadní edukace a odkázala na jejich aktivitu nepindej.cz a kybertest.cz.

Posledním řečníkem prvního bloku byl **Ladislav Mejzlík**, prodekan pro rozvoj FFÚ VŠE a prezident Komory auditorů ČR. Zabíral se pojmem „audit“, přičemž se soustředil zejména na audit účetní závěrky. Zdůraznil, že principem profese auditora je mlčenlivost – ta vnáší mezi klienta a auditora absolutní důvěru. Jakékoliv nalomení mlčenlivosti vede ke zničení profese účetního auditora. Zvažoval výhodnost provedení auditu účetní závěrky nadřízeným orgánem oproti provedení auditu účetním auditorem. Často je totiž nedostatečně vnímáno, že auditor přináší oproti činnosti nadřízeného orgánu a díky své povinnosti mlčenlivosti naprostou nezávislost a ve výsledku i jiný obraz, jeho práce totiž mj. podléhá i mezinárodním standardům. Starostovi v jeho náročné práci může být takový audit obrovskou pomocí. Krátce se pak zmínil o novém zákonu o účetnictví a jeho předpokládaných dopadech. Tato nová právní úprava bude vyžadovat vyšší kvalitu úsudku.

Budoucnost veřejných investic

Další blok konference byl věnován budoucnosti veřejných investic. Prostřednictvím on-line připojení vstoupil do programu **Aleš Chmelař**, velvyslanec při Stálé misi ČR při OECD. Uvedl, že s ohledem na poslední zprávu OECD registroval nedostatky v infrastruktuře, a to nejenom v dopravní a v bydlení. I tento rok OECD kritizovala velké množství obcí v ČR pod dva tisíce obyvatel v rámci států OECD, což je jedním z faktorů, které přispívají k problémům s plánováním a prioritizací. Rovněž uvedl, že je třeba řešit standardizaci konzultačních procesů se všemi stranami, jichž se mohou projednávány otázky dotýkat.

K řečnickému pultu pak přistoupila **Jana Matesová**, ekonomka a dlouhodobá zástupkyně ČR ve Světové bance. Navázala na kritiku obrovského množství opravdu malých obcí, smysl by i podle ní dávaly obce s dolní hranicí dva tisíce obyvatel. Pokračovala historickým srovnáním ze 70. let 20. století, kdy u nás vývoj proběhl v důsledku politického nastavení odlišně, ale měli bychom se poučit z toho, jakým způsobem pak vývoj proběhl v řadě evropských států a jenž nás nepochybně rovněž čeká.

Jan Pavel, člen Národní rozpočtové rady, vyzdvihl investiční potenciál obcí a jejich investiční schopnosti. Dle jeho slov z makroekonomického pohledu není problém s finančními prostředky

– problém je ve struktuře a ve schopnosti racionálního usměrňování místní investiční aktivity, kudy je se třeba z centrálního pohledu vydat.

V následné krátké výměně názorů a postojů např. Tibor Švec zdůraznil, že cílem není jen investovat, ale z investice musí být vytvořena hodnota. Dle jeho slov je nutné nejen predikovat, ale i měřit výkon, kvalitu a náklady vůči ideálnímu stavu. Vladislav Vilímc zmiňuje mimořádně složité povolená postupy staveb a jednu z cest k řešení tohoto problému – novelu liniového zákona. Osobně nemá obavy ze zajištění veřejných služeb i malými obcemi a nevidí východisko ve snižování počtu malých obcí. Miroslav Žbánek, místopředseda Svazu, doplnil, že slučování obcí již v minulosti nic dobrého nepřineslo. Co je však problematické, je počet strategií a to, že je vlastně ani už nedokážeme sledovat. Nakonec zdůraznil, že je třeba striktně odlišit politickou debatu od debaty ekonomické.

Dostupné a sociální bydlení

I další odpolední blok konference přinesl spoustu informací. Jeho hlavním tématem bylo dostupné a sociální bydlení, a proto mezi prvními řečníky byl **Lukáš Černohorský**, náměstek ministra pro místní rozvoj, jenž se zabýval vládní politikou podpory bydlení. Dle jeho slov je nutná komplexní reforma politiky bydlení, neboť krize bydlení je zjevná. Deklaroval, že Ministerstvo pro místní rozvoj chystá rozsáhlé investice do výstavby a rekonstrukcí a jejich snahou je mj. i podpora obcím a prosazení zákona o podpoře bydlení. Na základě tohoto zákona by vznikla kontaktní místa pro bydlení. Mimo další je jejich cílem i zvýšení stability nájemního bydlení.

Daniel Ryšávka, ředitel Státního fondu podpory investic, představil činnost fondu a finanční nástroje v jejich programech. Navázala **Radka Šimková**, starostka Prahy 5, která se zaměřila na problematiku dostupnosti bydlení a otázku družstevního bydlení. Uvedla zkušenosti ze zahraničí i z České republiky, kde má

družstevní bydlení stoletou tradici. Mezi základní atributy takového bydlení patří to, že jeho model lze nastavit individuálním potřebám obcí – dle sociálních cílů dané obce, dle podpory cílové skupiny atd. Zajímavý byl vstup **Patrika Pařila**, místostarosta Pohořelice. Přiblížil model spolkového bydlení a jeho přínosy pro město. Zdůraznil mj. i možnost konkurovat spekulantům, upřednostnění vlastních občanů či větší flexibilitu k určení pravidel.

I když se program prvního dne konference chýlil ke konci, stále zbýval prostor pro diskusi a vězte, že v oblasti dostupného bydlení byla rovněž živá. Byl například avizován záměr přechodu programů na bydlení na SFPI v roce 2024, v rámci kterých by mělo být řešeno i zasíťování pozemků. Místopředseda Svazu Zdeněk Pištora položil otázku ke krátkodobým smlouvám a jejich řetězení a problémům s vystěhováním neoprávněných nájemníků, kdy ze strany Ministerstva pro místní rozvoj byla deklarována nutnost změny občanského zákoníku.

Ekonomický potenciál obcí

Ústředním tématem druhého dne konference byl ekonomický potenciál obcí. **Michal Svoboda** zastupující Ministerstvo financí poradil, jak analyticky pracovat s finančními ukazateli obce. Zaměřil se především na dluh. Ten ekonomicky vymezil tak, že „se jím rozumí stávající spolehlivě ocenitelná povinnost subjektu, která vznikla v důsledku minulé události a které se subjekt nemůže jednostranně zprostit, aniž by to mělo přinejmenším stejné ekonomické důsledky jako splnění dané povinnosti, přičemž je přinejmenším pravděpodobné, že vypořádání této povinnosti povede k budoucímu úbytku aktiv subjektu.“ Jediným standardizovaným zdrojem informací o dluhu je účetnictví, jedná se tedy o stavovou veličinu. Ukázal, kdy dluh vzniká – převzetím plnění bez adekvátního protiplnění (převzetí díla či jeho části, převzetí materiálu, přijetí zálohy, konzumací služby...). Chceme-li mít přehled o dlužích, musí o nich spolehlivě vědět naše účetnictví a je nutné jej zakomponovat v úvahách při finančním řízení obce.

Miroslav Matej, ředitel odboru územních rozpočtů Ministerstva financí, informoval, že finanční možnosti obcí jako celku se za 10 let zdvojnásobily. Po úhradě provozních příjmů obcím zbyvá 27 % příjmů. Průměrné provozní saldo na obyvatele vzrost-

lo z 5 177 Kč v r. 2013 na 10 555 Kč v r. 2022. Obce dostupné prostředky dlouhodobě nevyužívají. Za poslední dekádu nevyužily na investice 147 mld. Kč, celých 68 % z toho připadá na Prahu. V rámci doporučení pro sestavení příjmové strany rozpočtů obcí na rok 2024 uvedl, že 2/3 obcí podhodnocují daňové příjmy o více než 20 %. Z toho plyne, že rozpočet na příjmové straně je zkreslen a následně ovlivňuje rozhodování o investicích. Proto je vhodné při nastavení daňových příjmů vyjít z očekávané skutečnosti r. 2023, zohlednit změnu počtu obyvatel a žáků základních a mateřských škol, nezapomenout navýšit výnos daně z nemovitých věcí a upravit výši výnosu z hazardu v důsledku změn daní daných konsolidačním balíčkem, aktualizovat ceny dalších poskytovaných služeb (např. vodné a stočné), odhadnout nedaňové příjmy (z vlastní činnosti, nájemné...), zohlednit financování v důsledku vyplácení pohledávek věřitelů Sberbank a v neposlední řadě ponížít objem prostředků na příspěvek na výkon

státní správy o 2 procenta. Přítomní byli obeznámeni také se změnami daní konsolidačním balíčkem. Ministerstvo financí pokles daňových příjmů obcí neočekává.

Následující řečníci se podělili o dobré zkušenosti ze svých obcí. Jako první vystoupil starosta Říčan **David Michalička**. Konstatoval, že k rozvoji města napomohlo stabilní vedení, které Říčany mají

od roku 2010. Na obecní prostředky je podle něho nutné nahlížet jako na vlastní peníze, hledat inovativní řešení, hlídat veřejné zakázky a jejich procesy. V Říčanech se zaměřují také na velké položky a prostředky. K tomu, aby vedení města dosáhlo kým výsledků, je důležité budovat silný tým a motivovat pracovníky úřadu a vedení města.

Monika Matasová, starostka Bublavy, jedné z nejzadluženějších obcí v důsledku megalomanského projektu aquapark s dluhem ve výši více než 70 mil. Kč, ukázala, jak se obec Bublava vypořádala se svojí nepříznivou finanční situací. V roce 2018 při její kandidatuře na post starostky dosahoval dluh 13,8 mil. Kč, na majetku obce byly exekuční příkazy a obecní infrastruktura byla v žalostném stavu. Aby se obec vypořádala se svými dluhy a přistoupila k rozvoji svého území, vyžadovalo to racionální přístup a spolupráci všech zúčastněných, stanovení cíle a vymezení priorit. Tam míří v současné době 90 % finančních prostředků, 10 % věnuje obec na nadstavbové prvky (kulturní akce a vyžití pro místní, budování drobného mobiliáře a naučné stezky). S dluhem se obec vypořádala s pomocí Karlovarského kraje, bezúročné návratné půjčky od MF a veřejnou sbírkou. Následně se obec zaměřila na získání individuálních, krajských a národních dotací. V současnosti se věnují správě majetku (navýšili koeficient DNV, věcná břemena, aktualizují ceník nájemních prostor, poplatků za využívání veřejného prostoru) a stavebním pozemkům (změna územního plánu, nový ceník za prodej, pronájem a pacht obecních pozemků).

Dopolední panel uzavřel **Petr Hlaváček**, náměstek primátora Prahy pro územní a strategický rozvoj. Prezentoval Metodiku spoluúčasti investorů na rozvoji území hl. m. Prahy. Metodika je vhodná pro města, kde roste populace a jejich velikost, aby uspokojila potřeby nových obyvatel. Petr Hlaváček zkonstatoval, že příjmy obcí naprosto minimálně reflektují ekonomickou aktivitu v území. Celkové náklady metru čtvrtletního nové stavby vyjde na 110 000 Kč. Z toho plyne příjem investora dle své úspěšnosti, státu putuje 14 000 Kč a obce trati 5 000 Kč v dů-

sledku potřeby stavět nové školy a školky. Osm největších běžících změn územního plánu vyvolá potřebu 13 škol a 47 školek. Proto Praha vytvořila metodiku spoluúčasti investorů, která přispěje k saturaci vyvolané potřeby ve školství, ale také výstavbě a údržbě parků a dopravní obslužnosti území. V úvodu stojí kvalitní urbanistická studie, která definuje potřeby území („nákupní seznam“) následovaná finančním modelem a finálně smlouvou o spolupráci. Hl. m. Praha má takto uzavřeny první tři smlouvy o spolupráci celoměstského významu v celkové hodnotě 1,1 mld. Kč. Rada města pak schválila zadání dalších pěti smluv v první vlně.

Vlastní zdroje obce

Závěrečný blok konference byl zaměřen na vlastní zdroje obce a prim přitom hrála také spolupráce obcí a státu. Aktuální informace z oblasti veřejné správy přinesl **David Sláma** z Ministerstva vnitra. Připomněl zejména, již asi všeobecně známou, možnost využívat od roku 2024 služeb sdíleného („létačického“) úředníka. Tohoto nástroje pro personální optimalizaci lze využít díky novele zákona o obcích, která do našeho právního řádu přinesla novou formu meziobecní spo-

lupráce v podobě tzv. společenství obcí. Nejde o náhradu současných dobrovolných svazků obcí, jde spíše o nástroj jejich kvalitativního rozvoje a rozšíření možného portfolia jím svěřených úkolů. Ministerstvo již připravilo náležitou metodiku i vzorové stanovy. David Sláma dále představil dlouho očekávanou e-Sbírku právních předpisů. Na rozdíl od dřívějších pokusů veřejné správy na tomto poli jde o vyhledávač, který je uživatelsky vstřícný a ze všeho nejvíc připomíná ASPI nebo známé Zákony pro lidi. Uvidíme, jak se dále rozvine a zda skutečně dojde počátkem roku ke spuštění. Další informace z Ministerstva financí se týkaly projektu „Zlepšení podmínek pro decentralizaci a dostupnost veřejné správy v území“, ve kterém se zjišťovala data o pohybu obyvatelstva. Rezort vnitra je ochoten se o získané výstupy podělit. Informace lze využít např. pro koncepci veřejné dopravy nebo pro účely bezpečnosti v obci či městě.

Výjimku ze zaměření na přímý vztah stát-obec představovalo velmi zajímavé vystoupení **Michala Svobody**, interního auditora ve veřejné správě. Věnoval se vhodnosti jednotlivých forem financování pro veřejné investice. V zásadě si dle něj lze vystačit s klasickým poměřením vztahu rizika – výnosu – likvidity, přesto je třeba pamatovat, že veřejný sektor má svá specifika. Není proto od věci se alespoň zamyslet nad možnostmi externího finan-

cování investic. To může mít formu dotací, klasického úvěrování nebo různé kombinace. Důležitým sdělením je, že ne vždy musí být ta nejkonzervativnější varianta nutně nejlepší a při chytrém managementu se dají získat rozsáhlé prostředky s přijatelným rizikem. Kdo neví, co a jak, ten neprohloupí, pokud si nechá poradit od odborníků. Jak ukázal Michal Svoboda – důležité je o veřejných financích přemýšlet komplexně a stále se vzdělávat.

Vystoupení Michala Svobody bylo vhodným intermezem a dobrým výchozím bodem pro prezentaci jeho jmenovce **Michala Pluty** z Národní rozvojové banky. Věděli jste, že tato instituce nabízí řadu zvýhodněných úvěrů, kterými lze financovat např. kulturní zařízení, školy nebo dopravní infrastrukturu? Speciálně pro oblast dopravy se připravuje program Cesty, který přinese možnosti financování dopravních projektů pro obce do 3000 obyvatel. Vyhlášení výzvy a příjem žádostí se plánuje na první kvartál roku 2024, takže neváhejte a sledujte webové stránky Národní rozvojové banky, třeba se možnosti nového financování otevrou právě i pro vaši obec.

Finance do obecní pokladny může přinést nejen šikovné úvěrování, ale také přímá spolupráce se státními složkami. O koho jde? Třeba o muže a ženy s Merkurovým znamením na klopě – Celní správu. Tvr-

Celní správu na konferenci zastupovali Lubomír Kučera a Jana Jarešová, ředitelé z Generálního ředitelství cel.

dáci v uniformách mohou pomoci obcím s vymáháním pokut udělených obecními orgány za přestupky. Není dnes snad obce, která by vymáhání dlužných pokut neřešila. Na každý pád je možné celníky kontaktovat a požádat je o správnou exekuci pohledávky z pokuty, a to v režimu dle správního řádu. Na paměti je třeba mít, že příslušný celní úřad se určí dle místa pobytu či sídla dlužníka. Peníze z celníky vymožené pokuty jdou v zásadě celé do obecní kasy, pokud zvláštní úprava nestanoví jinak, což je třeba si ohlídat. Pro bližší informace je možné kontaktovat Celní správu nebo navštívit její webové stránky.

Téměř úplný závěr patřil dámě **Andree Ferjenčíkové** z Evropské investiční banky. Ukázala, že rozhodně není na místě vyhýbat se evropským zdrojům financování. Unie počítá se zásadní rolí samospráv při dekarbonizaci a v udržitelném rozvoji a tomu odpovídá alokace prostředků. Podstatné je nebát se kombinace finančních nástrojů a nemyslet, že evropské financování je doménou velkých měst. K dispozici jsou např. skrze grant EU city facility velké prostředky pro malé a střední municipality – bo-

hužel, doposud o peníze v tomto grantu požádala jen tři města a prostředky tak na své zájemce stále čekají.

A jelikož CFK je akcí pro samosprávy, bylo na místě, aby zástupce samosprávy konferenci uzavřel. Tímto pověřeným byl starosta Aše **Vítězslav Kokoř**. Jeho město a region se potýká s řadou problémů. Blízkost bohatšího Německa, nedostatek solidních pracovních příležitostí na české straně hranice, stárnutí populace, kriminalita, to vše jsou výzvy, kterým nejen Aš, ale obecně samosprávy v pohraničí čelí. Hledají proto možnosti, jak situaci řešit, a to i prostřednictvím netradičních finančních nástrojů, jakými jsou třeba platební žetony – Correnty, kterými město přispívá občanům na platby v místních podnicích.

Vyčerpávající dvoudenní program byl skončen, účastníci se rozjeli domů a doufejme, že bohatší o aktuální informace a nové vědomosti. Snad dobře poslouží při péči o obecní finance a blaho. Celá konference byla protknuta také dotazy, náměty a poznámkami z praxe, čehož, věříme, využijí přednášejí ze státní správy i bankovního sektoru.

Pokud máte zájem o některá témata a rádi byste se k nim dozvěděli více podrobností, na našich webových stránkách www.smocr.cz naleznete prezentace všech vystupujících ke stažení.

Za rok na viděnou!

připravili Lenka Zgrajová, Alena Klimt, Ilona Masopustová a Tomáš Sobota

XXVI. celostátní finanční konference by se nemohla uskutečnit bez našich partnerů.

Děkujeme především generálnímu partnerovi – skupině ČEZ, a hlavnímu partnerovi, kterým byla Česká spořitelna.

SKUPINA ČEZ
GENERÁLNÍ PARTNER

ČESKÁ
spořitelna

HLAVNÍ PARTNER

Čipové systémy v plzeňských školách a podpora technického vzdělávání

Řadu moderních technologií pro zlepšení života Plzeňanů již zavedlo město Plzeň. Tyto aktivity zajišťuje Správa informačních technologií města Plzně. V oblasti školství zavádí taková řešení, která usnadňují život pedagogům a vedení škol, rodičům i jejich dětem. Konkrétní řeč je o nasazení čipových systémů v základních školách, které západočeská metropole zřizuje. Jedná se o řešení usnadňující vyzvedávání dětí z družiny s důrazem na bezpečnost a čipový systém Plzeňské karty, jenž zjednodušuje řadu činností ve škole.

Vyzvedávání dětí z družiny

Od roku 2017 mohou plzeňské základní školy využívat pro zvýšení bezpečnosti v procesu vyzvedávání dětí ze školních družin nové opatření. Podstatou systému je čip propojený se speciální aplikací, která vychovatelkám ohlásí, kdo si pro žáka přišel. Rodičům přitom zobrazí, kde se jejich potomek podle rozvrhu aktuálně nachází. Sami pak zůstávají čekat před školou, až za nimi dítě pedagogický pracovník družiny pošle. „Toto řešení dbá v první řadě na bezpečnost žáků, pedagogů i rodičů. Je naším cílem zavádět do života Plzeňanů takové technologie, které jim přinesou pohodlnější, příjemnější a bezpečnější život. V případě našich dětí to platí dvojnásob. Takové aktivity řadíme do konceptu Smart City Plzeň, což v prostředí západočeské metropole není jen fráze, ale důsledně naše vize naplňujeme a usnadňujeme život a pobyt v Plzni,“ zdůrazňuje radní města Plzně Daniel Kůs, jenž má v gesci oblast Smart Cities a podporu podnikání.

Systém na vyzvedávání dětí z družiny se skládá ze čtečky čipových karet s monitorem umístěným před vchodem do budovy a aplikace, která zobrazuje potřebné údaje. „Každý, kdo jde dítě vyzvednout, ať už jsou to rodiče, prarodiče nebo sourozenci, získává od školy zabezpečenou čipovou kartu, jež je svázaná se jménem. Po jejím přilo-

žení u vchodu do budovy se dotýčným zobrazí (pokud škola investovala do informačního panelu), kde se dítě nachází, například v jaké je učebně, na školních pozemcích, jídelně atd. Rodič se také může dozvědět, zda jeho potomek už z družiny odešel nebo že bude možné ho vyzvednout až v určitý čas po návratu z mimoškolní aktivity. Po přiložení čipu ke čtečce dostane vychovatelka, která má dítě na starost, na mobil upozornění, kdo a pro koho přišel. Podle věku dítěte jej pak doprovází ke vchodu a předá rodičům, popřípadě vypraví dítě k odchodu. Aplikace umožňuje kromě jiného vyblokovat hodiny, kdy se děti vyzvedávat nesmějí, a vychovatelky díky ní také přesně vědí, kolik dětí ve třídách zbývá. Mohou tak v případě malého počtu žáků třídy sloučit,“ vysvětluje fungování systému vedoucí úseku podpory uživatelů Správy informačních technologií Bohuslav Horais.

Nabídku školám zprostředkovala právě Správa informačních technologií města Plzně, záleží pak na nich samotných, zda si řešení zakoupí. Finanční náročnost se sa-

možřejmě odvíjí od velikosti školy a počtu nakoupených zařízení a čipů. Obecně lze ale říci, že řešení je možné pořídit za nižší jednotky desítek tisíc korun. Správa informačních technologií svým školám dojednala výhodnější podmínky a samozřejmě jim zajišťuje potřebné technické zázemí pro instalaci systému.

„Jako první zavedli systém na 26. základní škole v Plzni a ohlasy byly od počátku velmi kladné. Výborně ho

Upozornění pro pedagoga

hodnotili rodiče, vychovatelky i vedení školy. V současné době čipové řešení pro vyzvedávání dětí ze školní družiny využívají na 12 základních školách a dvou odloučených pracovištích, zavedly ho také dvě mateřské školy,“ vypočítává náměstkyně primátora Lucie Kantorová, jež má v gesci oblast školství. Čipové řešení v komplexním družinovém systému pro vyzvedávání dětí je možné v prostředí města Plzně ještě modifikovat. Rodiče si buď zakoupí čipovou kartu v hodnotě 100 korun, přičemž může jít i o vratnou zálohu, nebo mohou využívat svou Plzeňskou kartu – její zaregistrování do programu vyjde na 50 korun. Právě Plzeňská karta je chytrým nástrojem, který usnadňuje život obyvatelům metropole v řadě dalších životních situacích.

Plzeňská karta v prostředí školy

Čipovou kartu na městskou veřejnou dopravu využívají Plzeňané od roku 2004 a z původně odbavovacího a rezervačního systému se stal smart city nástroj, který jim ulehčuje řadu životních situací díky propojení s několika systémy – například v oblasti kultury, sportu nebo vzdělávání. Právě školy dokáží využít potenciál městského čipu v mnoha situacích. „Žák při příchodu do školy použije kartu jako vstupní čip, jeho příchod se zapíše do on-line třídní knihy a rodiče v aplikaci Škola OnLine hned vidí, že jejich dítě přišlo do školy. Čipové řešení slouží i k registraci a výdeji školních obědů, k obsluze tiskárny nebo jako vstup do knihovny.

Přehledy míst, kde se děti mohou nacházet a zda je lze v těchto místech vyzvednout

Čekárna pro rodiče.

Pořízení karty pro děti rodiče nic nestojí, nastupující prvňáčci ji v plzeňských základních školách dostávají od roku 2017 zdarma," říká Bohuslav Horais.

Aby čipová řešení ve školách správně fungovala, poskytuje všem městským školám technickou podporu právě Správa informačních technologií města Plzně. Základem je kvalitní datová síť, která je díky letos dokončené modernizaci na špičkové úrovni. Podle Ludka Šantory, ředitele Správy informačních technologií, je Plzeň výjimečná tím, že jako jedno z mála českých měst připojuje své základní a mateřské školy na městskou optickou síť a poskytuje jim centrální správu. „Existence metropolitní optické sítě zajišťuje školským zařízením především stabilní připojení k serverové infrastruktuře, kde jsou dostupné všechny potřebné služby. Školy mají díky této síti k dispozici například bezpečné připojení k internetu, elektronickou poštu, jednotný školní informační systém nebo městský cloud, kde mohou ukládat svá data, pracovat s nimi nebo i vzájemně sdílet výukové materiály," popisuje Luděk Šantora.

Plzeňský inovační ekosystém PINE

Město Plzeň klade důraz na kvalitu ve vzdělávání již řadu let a díky své bohaté průmyslové tradici se zaměřilo na podporu technického vzdělávání. Pod Správou informačních technologií vzniklo **Centrum robotiky**, jež pomáhá vzbuzovat zájem o technické a pří-

rodovědné obory u dětí už v předškolním věku, následně udržuje jejich zájem a potenciál pro práci s moderními technologiemi. „Protože nám děti z Centra robotiky začaly odrůstat a jejich zájem o techniku přetrvával, vybudovali jsme **SIT Port**. Nachází v něm zázemí ti, kteří chtějí experimentovat a mají chuť vykročit do světa startupů a inovací. SIT Port buduje komunitu inspirativních lidí a mladé talenty propojuje s odborníky z praxe. Kdo z nich chce začít skutečně podnikat, přechází pod **Podnikatelské a inovační centrum BIC Plzeň**, které navazuje na startupovou fázi s větším podnikatelským důrazem. Všechny aktivity města směřují k jedinému – k odhalení talentovaných lidí, jejich podpoře a rozvoji a k zajištění takového zázemí, aby zůstali v Plzni, rozjeli zde vlastní podnikání a Plzeňanům přinesli dobře placená pracovní místa. Říkáme tomu **Plzeňský inovační**

ekosystém PINE a jeho základ stojí na kvalitním vzdělávání," uvádí Luděk Šantora.

Pro podporu kvalitního vzdělávání zajišťuje Správa informačních technologií také všem mateřským a základním městským školám IT služby, vybavuje je centrálně nakupovanou a servisovanou technikou a softwarovými licencemi. Školy tak mohou plně využívat moderní technologie při výuce a vzdělávání budoucích generací. A odborníci ze Správy informačních technologií již nyní přemýšlí nad dalším vývojem. Potenciál vidí v možnosti využití NFC čipů a QR kódů, čímž by se rozšířilo identifikační portfolio i v rámci takzvané virtuální Plzeňské karty v propojení s mobilním telefonem. Mít vše potřebné v jednom zařízení je trend současného digitálního světa. A Plzeň s ním drží krok.

Mgr. Eva Kriegerová
manažerka komunikace a propagace
ve Správě informačních technologií
města Plzně
kriegerova@plzen.eu

U vchodu

Projekt dostupného družstevního bydlení v Karlových Varech

Dostupné družstevní bydlení (DDB) je jednou z možností, jak řešit tíživou bytovou situaci občanů našich měst a obcí. Podívejte se, jak tuto otázku řeší v Karlových Varech. Vítejte u prvního dílu seriálu článků, ve kterém se budeme nejprve věnovat cílům projektu a základním parametrům zamýšlené stavby.

Cíle projektu DDB

Projekt je univerzálním nástrojem smíšené obecní a soukromé bytové výstavby, jehož cílem je výstavba cenově dostupného družstevního bydlení určeného zejména pro příslušníky střední příjmové skupiny, která má problém dosáhnout na vlastnické bydlení, a dále zajištění podnájemního by-

dlení pro obcí podporované skupiny obyvatel (například příslušníky profesí zásadních pro zajištění chodu a rozvoje obce, sociálně slabší rodiny a podobně).

V rámci projektu DDB vybere statutární město Karlovy Vary (SMKV) partnera, se kterým založí bytové družstvo. SMKV do družstva vloží pozemky, na kterých

družstvo postaví bytový dům či domy. Partner následně pro družstvo zajistí komplexní proces výstavby bytového domu.

SMKV za vložený pozemek získá právo k určitému počtu družstevních bytů, danému poměrem ceny vloženého pozemku a hodnoty celkové investice. Tyto byty může město podnájemnat dle vlastních potřeb,

zbytek bytů bude určen pro nové členy – fyzické osoby splňující předepsané podmínky členství.

Zájemci o členství v družstvu podávají přihlášky, po přijetí uhradí členský vklad odpovídající stanovené části nákladů na výstavbu jimi požadovaného bytu (například 20 %), zbytek nákladů splácují v pravidelných měsíčních splátkách po stanovenou dobu (například 30 let).

Výstavba v rámci projektu DDB v SMK V

V rámci pilotního projektu DDB v SMK V je plánována výstavba cca 300–400 bytů včetně dopravní infrastruktury a odpovídajícího počtu parkovacích míst v lokalitě Krokovy ulice, na místě dřívější zahrádkové osady. Lokalita navazuje z jedné strany na příměstské zahrady a lesy, z druhé na existující městskou zástavbu části města Drahovice. Díky tomu je v blízkosti veškerá občanská vybavenost, od obchodů a služeb, přes školy, zdravotnická zařízení, až po sportoviště a volnočasové vyžití. V parteru domů vzniknou nebytové prostory, jejichž využití určuje družstvo, a může tak zajistit, že v nich budou poskytovány služby potřebné a přínosné pro obyvatele nových domů a jejich okolí.

„Družstevní bydlení umožní, aby byty byly dostupné. Budoucí nájemníci si nemusejí brát hypotéku, složí jen malou část ceny a zbytek družstvu postupně splácují. Podobně jako jiná atraktivní města trápí Karlo-

vy Vary to, že lidé ve svých bytech ve městě často nebydlí, nabízí je jako Airb’n'b nebo prodávají cizincům, kteří v nich pak bydlí jen pár týdnů v roce. Družstvo takovým věcem dokáže zabránit – družstevní byty jsou určeny výslovně pro bydlení, nikoliv pro podnikání, a město má možnost striktně stanovit podmínky nabytí členství i jeho ukončení. Byty tak budou dostupné těm, kteří je skutečně potřebují a využijí, tedy těm, kdo budou ve městě žít,“ upřesnila primátorka Andrea Pfeffer Ferklová.

Lokalita je výborně dostupná dopravně, obsluhují ji tři denní a jedna noční linka městské hromadné dopravy, a je přímo u napojení na páteřní komunikaci D6 do Prahy. Na druhou stranu vede komunikace do Německa nebo všech blízkých regionálních center – Sokolova, Chebu, Ostrova. *„Právě zmíněná dopravní dostupnost může být zajímavá i pro další skupinu lidí, kteří pracují například v Praze, ale díky moderním trendům, jako je home office, nemusí dojíždět do svých kanceláří denně. Po dokončení dálnice D6, které stát plánuje na rok 2028, bude dojezdová doba do Prahy pod jednu hodinu. Mohli bychom tak nejenom udržet lidi, aby z kraje neodcházeli, ale také přilákat nové obyvatele, typicky odborníky ve svém oboru, kteří z různých důvodů nechtějí platit neúměrně vysoké komerční nájemné v hlavním městě nebo na jeho periferiích,“* podotkl náměstek primátorky Miroslav Vaněk.

Byty o velikostech 1+kk až 4+kk mohou být vhodné jak pro absolventy, tak pro

mladé rodiny, pro „létající“ profesionály i pro rodiny větší. Dostupnost bydlení zajišťuje opět vklad pozemků města do projektu, tedy bez obvyklé obchodní marže. Díky spolupráci se subjekty se znalostí know-how družstevního bydlení a pečlivému soutěžnímu výběru jak developera, tak také úvěru lze očekávat snížení ceny o cca 30 % oproti běžným tržním cenám.

Z hlediska magistrátu města se přípravě DDB věnuje v současné době především Odbor právní, který připravuje založení družstva a mechanismy výběru jeho zakládajících členů – kromě města musí být ještě dva, jedním z nich může být samozřejmě developer, druhým spoluinvestor. Připravuje také budoucí stanovy družstva včetně podmínek pro vstup nových členů – budoucích obyvatel města, nebo naopak podmínek pro ukončení členství v družstvu. Další odbor, Odbor majetku města, připravuje území pro samotnou výstavbu a zadal zpracování architektonicko-urbanistické studie budoucí zástavby. Město chce pro výstavbu použít metodiku Design&Build, kde bude vybraný developer stavbu jak projektovat, tak i realizovat, což realizaci citelně urychlí.

V příštím díle seriálu se podrobněji zaměříme na model fungování projektu a jeho jednotlivé kroky.

JUDr. Ing. Dana Sárová, Ph.D. LL.M.
vedoucí odboru právního
Magistrát města Karlovy Vary
Mgr. Jiří Kučera, AK Kučera & Associates

Lokalita nabízí výhled na blízké Krušné hory.

Pražská deklarace potvrdila zásadní význam samospráv při zavádění všech opatření v území

Praha ve dnech 6.–7. prosince 2023 hostila setkání zástupců Politického výboru Rady evropských obcí a regionů (CEMR), kteří velmi otevřeně diskutovali o zkušenostech se zaváděním opatření ke zlepšení klimatu, o celkovém postavení i budoucnosti samospráv v Evropě. Zásadním výstupem jednání byl podpis Pražské deklarace, která posílí postavení evropských samospráv a jejich odolnost.

Zástupci asociací samospráv z celé Evropy (nejen zemí EU) přijeli do zasněžené Prahy zhodnotit aktuální možnosti a podpořit budoucnost fungování Rady evropských obcí a regionů, ale i samospráv jako takových vzhledem k aktuálním výzvám, které jsou v různých regionech Evropy podobně alarmující. Patří mezi ně například sucha či záplavy, stav životního prostředí, dostupnost energií, kvalita života v obcích a městech, migrace, bezpečnost, potenciální radikalizace společnosti a mnohé další. Opakovaně zaznívalo, že právě samosprávy hrají zásadní roli při realizaci opatření v území a musí jim být umožněno se na základě principu partnerství zapojit do příslušných procesů přípravy těchto opatření. Jak uvedl v úvodu jednání Richard Vereš, starosta městského obvodu Slezská Ostrava a viceprezident CEMR, současné výzvy způsobují, že část lidí mů-

že propadat skepsi, dostávat se do obtížných životních situací či podléhat dezinformacím – a proto je zásadní dobře uvážit razanci zamýšlených opatření, jejich ekonomický či sociální dopad a celkovou udržitelnost daných řešení.

Finanční stabilita jako základ

Jelikož nejen státy či obce spravují své finance, také Politický výbor na začátku setkání projednával **aktuální finanční situaci** a zejména **návrh na zvýšení členského poplatku CEMR**. I evropská zastřešující asociace samospráv totiž čelí problémům, musí reagovat na výzvy a hledat nové zdroje pro své další fungování. Návrh navýšení členského poplatku je pouze jedno z opatření, které pomůže celkově zlepšit finanční situaci CEMR; nevyřeší však veškeré problémy. Bez pevných základů a shody členů by mohlo dojít k rozdělení vlivu či v důsledku dokonce ke zhoršení postavení samospráv v Evropě. Mezi další podpůrná finanční opatření patří snížení provozních nákladů (zejména využitím inovativních technologií a organizací online setkávání tam, kde je to vhodné) a diverzifikace výnosů. Přítomní zástupci návrh na zvýšení poplatku i návrh rozpočtu na rok 2024 jednohlasně schválili a vyjádřili tak podporu dlouhodobé finanční stability a budoucího rozvoje CEMR.

Pražská deklarace podpoří postavení a odolnost samospráv v Evropě

Je to již dlouhých 11 let, kdy asociace CEMR naposledy schvalovala politickou deklaraci. Snaha upevnit postavení a význam samospráv, vytvořit odolnou veřejnou správu a čelit současným výzvám vedla k přípravě tzv. Pražské deklarace, u jejíhož zrodu stáli zástupci Svazu spolu s dalšími partnery ze zemí střední Evropy. Při přípravě dokumentu se jeho tvůrci snažili o to, aby pokrýval široké spektrum potřeb a zájmů a mohl tak být přijat členskou základnou CEMR. Deklarace zdůrazňuje současnou situaci, výzvy i dopady, jimž samosprávy čelí, a vyjadřuje nutnost posílit postavení samospráv v Evropě, vzájemnou spolupráci a partnerský přístup. Zástupci Politického výboru o deklaraci živě diskutovali; zajímalo je zejména to, jak s dokumentem bude dále pracováno a jak bude prakticky využit. Podle Richarda Vereše bude další využití Pražské deklarace úkolem i pro Výkonný výbor CEMR. Deklarace je apelem směrem k evropským institucím, pro vyjednávání a komunikaci s nimi tak, aby byla posílena nutnost řešit potřeby samospráv. Schválena byla rovněž výzva CEMR směřovaná k europoslancům, jež také vyjadřuje zásadní roli samospráv, na něž vždy dopadají návrhy nařízení z EU úrovně.

Vize CEMR do roku 2024 a dalších let

V nadcházejících letech se CEMR zaměří především na výraznější zapojení místních zástupců do politického dialogu a podporu angažovanosti členských asociací. Naváže na dříve dosažené úspěchy, například v oblasti partnerské spolupráce měst, a bude rozvíjet strategické projekty a spolupráci s organizacemi, jako jsou univerzity, think-tanky a další subjekty.

Společenská část jednání se konala 6. prosince večer na Pražském hradě, kde byla za přítomnosti předsedy Senátu Miloše Vystrčila předána cena bývalému předsedovi Svazu Oldřichu Vlasákovi za mimořádný přínos rozvoji mezinárodní spolupráce, propojení samospráv a zásadní přispění

Pražskou deklaraci 7. prosince slavnostně podepsali primátor hl. m. Prahy Bohuslav Svoboda, místopředsdkyně Svazu pro evropské záležitosti Kamila Bláhová, prezidentka CEMR Gunn Marit Helgesen a koprezidenti CEMR Philippe Laurent a Christoph Schnaudigel. Podpis deklarace proběhl v nádherných secesních prostorách Primátorské rezidence na Mariánském náměstí.

k lepšímu porozumění a přístupu k Evropské unii – viz strana 33.

Evropská zelená dohoda může polarizovat společnost

Druhý den jednání přinesl velmi zajímavou a otevřenou diskusi v rámci dvou panelových debat. První z nich se zaměřila na to, jak evropská zelená dohoda může polarizovat společnost či vést k nerovnostem a jak případně tyto následky zmírnit. Profesor Italo Colantone z milánské univerzity Bocconi ukázal, že přijatá opatření často vedou k nerovnoměrně rozloženým nákladům a přílišnému zatížení některých komunit či regionů, rozdělují společnost a přinášejí nerovnosti, někdy dokonce i radikalizaci částí společnosti. Tento zpětný dopad může v důsledku posílit protievropské nálady a ohrozit demokratické procesy. Environmentální otázky mohou být vnímány jako tzv. problémy elit, které zaplatí obyčejní lidé. Prof. Colantone uvedl zkušenost z Milána, kde zavedli zákaz vjezdu některých vozidel do určité části města. Toto opatření vedlo k nespokojenosti lidí, kterých se dotklo, a dle průzkumu se to projevilo i ve změně politických preferencí obyvatel. **Jeho studie ukázala, že lidé obecně chápou nutnost řešení daného problému, ale opatření vnímají jako nespravedlivá a zatěžující jen určité sociální skupiny. Doporučil tedy náklady spravedlivě a rovnoměrně rozvrstvit, nezatížit pouze jednu skupinu obyvatel, a především velmi dobře s veřejností komunikovat, prokázat respekt.**

Místopředsdkyně Svazu pro evropské záležitosti a starostka Litvínova Kamila Bláhová se podělila o zkušenost ze svého

města, které si prošlo nelehkým obdobím. Město se nachází v krásné krajině, avšak ve strukturálně postiženém regionu. Do první vlny transformace v 90. letech samosprávy téměř neměly možnost zasáhnout, hodně lidí přišlo o práci, začalo vznikat sociální vyloučení a zpomalení celkového rozvoje. Město ještě i dnes „dohání“ investice, které jinde již dávno proběhly. I zde na vlastní kůži zažili, že sociální nerovnost může radikalizovat celé skupiny obyvatel. Z těchto důvodů přistupují obyvatelé opatrně také k současnému procesu zelené transformace. **Kamila Bláhová jako jedna z iniciátorek vidí potenciál také v právě schválené Pražské deklaraci, která mimo jiné požaduje zahrnutí samospráv do rozhodovacích procesů, stanovení realistických cílů či zohlednění místních podmínek.**

Každá politika se musí realizovat s městy a obcemi

Následující panelová diskuse byla věnována evropským politikám v oblasti klimatu a energetiky prostřednictvím víceúrovňového řízení. Výkonná ředitelka Svazu Radka Vladyková zdůraznila, že každá politika se musí realizovat ve spolupráci s městy a obcemi, protože vše, o čem je rozhodnuto, se následně realizuje v území.

Samosprávy tedy nelze vynechat z žádného procesu. Zásadní je rovněž již zmíněná komunikace s občany. Každé opatření potřebuje svůj čas a vývoj, nelze od obyvatel požadovat okamžitou reakci a náhlé změny. Podle Radky Vladykové je nutné uvědomit si, že lidé v první řadě řeší své základní potřeby a teprve potom se mohou zaměřit na potřeby či otázky na vyšší úrovni. Vše je spojeno také se vzděláváním. Těžko lze občany uměle „shora“ přesvědčovat o nutnosti určitého opatření, pokud oni sami toto opatření či potřebu nepřijmou za své. Dokud tato shoda nenastane, věci se příliš nepohnou.

Závěrem

Jednání Politického výboru CEMR přineslo otevřenou a upřímnou debatu o současném postavení samospráv i společnosti tváří v tvář nevidaným výzvám. Snaha řešit například klimatické otázky s sebou přináší sociální i další dopady, které mohou rozdělovat až radikalizovat společnost. Tyto negativní projevy lze zmírnit zejména dobrou komunikací s veřejností, respektem k jejím potřebám, rovnoměrným zatížením jednotlivých vrstev obyvatel a realistickými opatřeními. Všechna navržená opatření se následně realizují v daném území, samosprávy zde tedy hrají naprosto zásadní roli a jejich účast ve všech úrovních rozhodovacích procesů je nezbytná. V tomto ohledu byl zásadním výstupem jednání podpis Pražské deklarace, která posílí postavení evropských samospráv a jejich odolnost.

*Ing. Barbora Láničková
Sekce regionálního rozvoje,
zahraničních vztahů a projektů*

Pražská deklarace politického výboru CEMR

Větší důvěra v místní a regionální samosprávy a silnější hlas pro ně

§ 1 My, členové Rady evropských municipalit a regionů, zastupující milion demokraticky zvolených evropských politiků z 60 různých asociací ze 40 zemí, zdůrazňujeme klíčovou roli místních a regionálních samospráv, která je důležitá při řešení významných výzev, jimž naše obce a regiony čelí. Je nezbytné, aby tvůrci politik EU a národní vlády konzultovali a spolupracovali s místními a regionálními samosprávami při přípravě nových právních předpisů.

§ 2 Místní a regionální samosprávy jsou první, kdo reaguje na množství současných společenských výzev konkrétními kroky a řešeními. Současná podoba a vývoj politik EU však ne vždy umožňují místním a regionálním samosprávám plně využít jejich možností a pravomocí v daném území.

Zdůrazňujeme zejména následující:

§ 3 **Nedostatečná účast místních samospráv na rozhodování:** Místní samosprávy jsou nejlépe informovány, pokud jde o potřeby jejich občanů. Je nezbytné, aby měly možnost aktivně se podílet na tvorbě politik EU a byly zapojeny do rozhodovacího procesu. Nedostatečná účast a konzultace s místní a regionální úrovní při navrhování a provádění evropských politik může vést k neúčinným rozhodnutím a nespravedlivému rozdělení zátěže mezi regiony. V této souvislosti je důležité zdůraznit, že to platí i pro země, které nejsou členy EU, ale přesto díky Dohodě o EHP uplatňují řadu pravidel a předpisů EU.

§ 4 **Nedostatečné dlouhodobé financování přechodu k udržitelnosti:** Nedostatečná finanční podpora a financování územní soudržnosti pro místní a regionální samosprávy v Evropě a vysoká administrativní zátěž stávajících fondů mohou zpomalit transformaci technologií a infrastruktury, což by mohlo znemožnit dosažení cílů Zelené dohody a ohrozit hospodářskou stabilitu místních komunit.

§ 5 **Negativní sociální dopady a nerovnosti procesu transformace:** Implementace politik zaměřených na ekologický transformační proces může mít negativní sociální dopady a vést k rozkolu mezi venkovem a městy, zejména v regionech s vysokou závislostí na průmyslu a fosilních palivech. To může vést k nerovnostem a sociálním konfliktům, kterým je třeba aktivně předcházet.

§ 6 **Požadavky, které neodrážejí skutečné možnosti a situaci jednotlivých zemí:** Tyto požadavky a nastavená kritéria podle jednotného pravidla pro všechny (one-size-fits-all) jsou problematická. Nereflektování daných podmínek v místě by proto mohlo vést k nízké míře přijetí cílů a možnému nepodpoření realizace ambiciózních cílů, které si Evropa stanovila.

§ 7 Aby místní samosprávy mohly plnit své povinnosti vůči občanům a svou strategickou úlohu při provádění evropských a vnitrostátních politik, vyzýváme tvůrce politik EU a vlády členských států, aby:

1. § 8 strukturálně a strategicky více integrovali místní a regionální samosprávy do procesu tvorby politik, zejména tam, kde jsou decentralizované pravomoci pro efektivní výsledky politik.
2. § 9 dále posilovali zapojení dětí, které je všeobecně uznáváno jako základní právo. Účast dětí zahrnuje různé aspekty jejich zapojení, s pevnou vazbou na Úmluvu o právech dítěte, a učinit z ní základní kámen zásadních diskusí, které se týkají dětí v současnosti i v budoucnosti.
3. § 10 zjednodušili evropské předpisy, odstranili byrokratickou zátěž a uplatňovali zásadu „jedno pravidlo přidat, jedno ubrat“ i na nové evropské požadavky, které se týkají místních orgánů.
4. § 11 důsledně uplatňovali požadavek na skutečnou partnerskou spolupráci mezi národní a místní nebo regionální úrovní v souladu se zásadou principu partnerství úspěšně zavedeného při implementaci politiky soudržnosti.
5. § 12 stanovili realistické a flexibilní procentní cíle pro nařízení opatření EU, které budou zohledňovat různé potřeby jednotlivých obcí a regionů.
6. § 13 zajistili regulační rámec s milníky, které kombinují obecní návrhové a realizační koridory, a poskytli pobídky pro investice do udržitelných infrastruktur, aniž by byla ohrožena bezpečnost. Samosprávy potřebují zejména finanční zdroje a strukturální podporu.
7. § 14 zvýšili podporu nadnárodní infrastruktury a intenzivněji podporovali přeshraniční spolupráci, např. podporou evropského přeshraničního mechanismu 2.0.
8. § 15 zlepšili a zjednodušili rozsáhlou a náročnou administrativu a překážky pro žadatele v přístupu k prostředkům z přímo řízených fondů EU.

§ 16 Pražskou deklarací CEMR zdůrazňujeme potřebu spolupráce a intenzivnějšího partnerského meziúrovňového řízení. Jen tak můžeme dosáhnout společného cíle klimatické a sociální udržitelnosti, zachovat naši planetu pro budoucí generace a zajistit prosperitu a blahobyt pro občany našich měst, obcí a regionů.

Pocta Oldřichu Vlasákov

Po skončení prvního dne jednání Politického výboru CEMR byla v rámci společenského večera předána cena Oldřichu Vlasákovi za mimořádný přínos rozvoji mezinárodní spolupráce, propojení samospráv a zásadní přispění k lepšímu porozumění a přístupu k Evropské unii. Jako dlouholetý primátor Hradce Králové, místopředseda Evropského parlamentu či místopředseda pro evropské záležitosti Svazu se řadí mezi osobnosti, které významným způsobem formovaly evropský prostor. V rámci předávání ceny přednesl Pavel Branda slavnostní řeč, v níž přiblížil dosavadní práci Oldřicha Vlasáka a jejíž znění vám nyní přinášíme.

Kdo je Oldřich Vlasák? Pokud se podíváte na anglickou Wikipedii, najdete tam: *Oldřich Vlasák je konzervativní politik, který hájí zájmy samosprávných obcí, měst a krajů.* Myslím, že to je velmi dobrá charakteristika. Oldřich Vlasák byl vždy silným zastáncem místních a regionálních samospráv a jejich důležité role v životě jejich občanů. Dovolte mi, abych se s vámi podělil o několik faktů z jeho života, které toto tvrzení, dle mého skromného názoru, velmi přesvědčivě dokládají.

Oldřich Vlasák se narodil v Hradci Králové. Vystudoval České vysoké učení technické v Praze. Po absolvování pracoval ve vědě jako technický pracovník v oblasti životního prostředí. V následující manažerské kariéře pracoval pro soukromý sektor, mimo jiné byl ředitelem Krajského letiště nebo v poslední době také ředitelem Svazu vodovodů a kanalizací ČR.

Především však byl v listopadu 1990 zvolen zastupitelem svého rodného města Hradce Králové, a tuto funkci vykonává dodnes, tedy již 33 let. Že své povinnosti vykonával opravdu dobře, dokresluje fakt, že po 8 letech, v roce 1998, byl zvolen primátorem města a tuto funkci vykonával 6 let.

Nezajímal se však jen o své město a rozhodl se hájit postavení místní samosprávy na celostátní a také na evropské úrovni. V roce 2001 se Oldřich Vlasák stal předsedou Svazu měst a obcí ČR a později působil také jako místopředseda zodpovědný za mezinárodní vztahy a vztahy s EU.

Přibližně ve stejné době, v roce 2000, vstupuje do evropské politiky. Byl delegován do Kongresu místních a regionálních samospráv Rady Evropy a zastupoval Českou republiku jako pozorovatel a poté krátce jako člen ve Výboru regionů. Po aktivní práci v Politickém výboru Rady evropských obcí a regionů (CEMR) byl zvolen jejím výkonným prezidentem. Deset let (v letech 2004 až 2014) pak pů-

sobil jako poslanec Evropského parlamentu (EP), kde samozřejmě pokračoval ve svém úsilí o další prosazování role regionů a měst. Stal se tak aktivním členem výboru REGI a působil dokonce jako politický koordinátor a místopředseda meziskupiny Urban. Poslední dva roky dokonce zastával funkci místopředsedy Evropského parlamentu. A v této funkci byl zodpovědný za spolupráci s Evropským výborem regionů, do kterého se později vrátil.

Dodnes je aktivním členem VR, působí v komisi COTER (odpovědné za politiku soudržnosti, rozpočet a dopravu) – je zpravodajem pro územní vizi EU nebo pro simulaci financování EU. Pracuje také v komisi ENVE (zodpovědné za otázky životního prostředí) a je zpravodajem nařízení o minimálních požadavcích na opětovné využívání vody. Aby s námi mohl být na Gala večeri při příležitosti jednání Politického výboru CEMR večer, odložil o den také svůj odlet do Dubaje, kde se účastní delegace VR na COP28.

Budete tedy jistě souhlasit, že Oldřich Vlasák je skutečně „politikem, který opravdu hájí zájmy samosprávných obcí, měst a regionů“.

Ale dovolte mi, abych se při této příležitosti podělil i o jeden osobnější pohled. S Oldřichem jsem se poprvé setkal v roce 2004, kdy jsem byl požádán o zřízení regionálního zastoupení mého Libereckého kraje v Bruselu. Kdykoli jsme v Evropském parlamentu něco potřebovali (nějaké informace o politice soudržnosti nebo přijmout delegaci starostů z mého kraje), byl vždy českým europoslancem číslo 1, na kterého jsme se mohli obrátit. A vždy byl ochotný pomoci. A posledních 12 let jsme spolu pracovali jako kolegové v Evropském výboru regionů. Pro mě osobně je to gentleman do posledního dechu. Nejen tím, jak se obléká a vypadá, ale i tím, jak mluví, jak jedná s ostatními lidmi s respektem, i když mají odlišné názory. Cítím se poctěn, že s ním mohu spolupracovat, a především je mi velkou ctí, že ho mohu považovat i za svého přítele. Takže, Oldřichu, milý příteli, dovolu, abych Ti jménem Svazu měst a obcí i jménem svým poděkoval za vše, co jsi udělal, děláš a ještě uděláš pro občany našich obcí, měst a regionů.

Ing. Pavel Branda, Ph.D.
předseda Komise pro zahraniční spolupráci Svazu
člen Evropského výboru regionů
místostarosta obce Rádlo

- www.poradnaprobce.cz
- Více než 3100 aktuálních právních rad, které jsou pravidelně aktualizovány
- Systém využívá již více než 3000 obcí
- Možnost využití služeb až pětikrát ročně zdarma pro členské obce
- Každá členská obec Svazu má přístup až pro 11 osob
- Tvorba automatických dokumentů – připravené smlouvy pro jednoduché použití
- Nabídka vzdělávacích kurzů pro úředníky a zastupitele obcí a krajů

Zajištění přístupu na pozemek, na který nevede cesta

V praxi se na nás často obracejí klienti z řady obcí s dotazy, jak pomoci občanům obce, na jejichž pozemky nevede žádná přístupová cesta. Cílem tohoto příspěvku je nastínit možné varianty řešení, jak postupovat v těchto nežádoucích případech.

Zajištění přístupu k pozemku prostřednictvím služebnosti

V případě, že k určitému pozemku nevede cesta, resp. není k němu zajištěn přístup, a je tak obklopen jinými pozemky, je především na vlastníkově takového pozemku, aby se přístup ke svému pozemku pokusil zajistit sám dohodou se sousedy, jejichž pozemky k zajištění přístupu potřebuje. Pokud jde o podobu této dohody, je v zásadě na smluvních stranách, jakou formu zvolí. Z praktického hlediska lze doporučit, aby přístup na pozemek byl zajištěn služebností, a to nejlépe **služebností pozemkovou**. Kromě pozemkové služebnosti zákon rozeznává též služebnost osobní, přičemž rozdíl mezi nimi spočívá především v tom, komu, resp. čemu, svědčí prospěch z této služebnosti. Zatímco v případě osobní služebnosti svědčí prospěch pouze služebností vymezeným osobám, prospěch pozemkové služebnosti svědčí pozemku jako takovému a v konečném důsledku též jeho vlastníkově. S tímto souvisí další rozdíl mezi těmito dvěma druhy služebností spočívající v jejím trvání. Osobní služebnost, jak je uvedeno výše, je spojena s konkrétními osobami a zaniká jejich úmrtím. Další úskalí osobní služebnosti spočívá v tom, že při prodeji pozemku, ke kterému byl přístup zajištěn osobní služebností, jeho nový vlastník k němu nemá zajištěn přístup a musí být k němu opětovně přístup sjednán. Naproti tomu u pozemkové služebnosti tyto situace nenastávají a při změně vlastníka přístup k pozemku trvá nadále.

Občanský zákoník upravuje některé typy pozemkových služebností, které lze v dané situaci využít, konkrétně se jedná o služebnost stezky a služebnost cesty. Na základě služebnosti stezky má vlastník pozemku, na který není přístup, „*právo chodit po ní nebo se po ní dopravovat lidskou silou a právo, aby po stezce jiní přicházeli k oprávněné osobě a odcházeli od ní nebo se lidskou silou dopravovali*“ (§ 1274 odst. 1 občanského zákoníku). Tato služebnost však nikoho neopravňuje k tomu, aby se na nepřístupný pozemek dostával moto-

rovým vozidlem (§ 1274 odst. 2 občanského zákoníku). Toto oprávnění zakládá služebnost cesty, přičemž zákon předpokládá, že oprávněná osoba bude na údržbu cesty přispívat (§ 1276 občanského zákoníku). Ačkoli občanský zákoník pro služebnosti stanovuje pravidla, nic nebrání smluvním stranám, aby si sjednaly služebnost inominátní, tedy zákonem neupravenou, která bude odpovídat jejich potřebám a vůli. Je tedy pouze na nich, jakým způsobem přístup na pozemek zřídí, v jakém rozsahu a zda bude služebnost zřízena za úplat, či nikoli.

Nezbytná cesta

V praxi je však poměrně častým jevem, že sousedé nemají zájem si v podobných situacích pomoci. Jestliže tedy vlastník nepřístupného pozemku neuspěje a se sousedy se na zřízení služebnosti nedohodne, může využít institut nezbytné cesty. Ačkoliv občanský zákoník stanoví, že se vlastník nepřístupného pozemku může obrátit na soud, aby mu nezbytnou cestu zřídil, lze i při tomto postupu doporučit nejprve se pokusit se na zjištění přístupu dohodnout. Řešení přístupu k pozemku soudní cestou by mělo být až poslední možností poté, co veškeré pokusy o smírné řešení (i za podpory argumentace institutem nezbytné cesty) selhaly.

Jak již samotný název napovídá, nezbytná cesta slouží ke spojení nepřístupného pozemku s veřejnou cestou a vede přes sousední pozemek **pouze v nezbytném rozsahu**. Pro účely nezbytné cesty je za sousední pozemek považován každý pozemek, jehož je k zajištění přístupu zapotřebí (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1321/2009 ze dne 21. 6. 2011). Nezbytná cesta může být dle ustanovení § 1029 odst. 2 občanského zákoníku zřízena i jako služebnost. V návaznosti na skutečnosti uvedené v části „zajištění přístupu k pozemku prostřednictvím služebnosti“ lze opětovně doporučit, aby služebnost nezbytné cesty byla zřízena formou služebnosti pozemkové.

K nezbytné cestě je namístě ještě uvést, že občanský zákoník předpokládá, že je zřizována za náhradu (§ 1029 odst. 1 ve spojení § 1030 odst. 1 občanského zákoníku), přičemž záleží na smluvních stranách, jakým způsobem si úplatu ujednají, tj. zda bude mít jednorázový charakter nebo se bude jednat o pravidelné platby (§ 1035 odst. 2 občanského zákoníku).

Veřejně přístupná účelová komunikace?

V souvislosti s užíváním sousedního pozemku jako přístupové cesty k nepřístupnému pozemku se nabízí zamyšlení nad možností, zda se na sousedním pozemku nachází veřejně přístupná účelová komunikace. „*Účelová komunikace je pozemní komunikace, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků. Příslušný silniční správní úřad obecního úřadu obce s rozšířenou působností může na žádost vlastníka účelové komunikace a po projednání s Policií České republiky upravit nebo omezit veřejný přístup na účelovou komunikaci, pokud je to nezbytně nutné k ochraně oprávněných zájmů tohoto vlastníka. Úprava nebo omezení veřejného přístupu na účelové komunikace stanovené zvláštními právními předpisy tím není dotčena*“ (§ 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích).

V případě, že se na sousedním pozemku nachází veřejně přístupná účelová komunikace, kterou je oprávněn užívat každý bez omezení, v zásadě by se tak vlastník nepřístupného pozemku nemusel domáhat zřízení služebnosti či nezbytné cesty. Nicméně i v případě existence veřejně přístupné účelové komunikace lze jen doporučit zřízení nezbytné cesty formou služebnosti. Tímto krokem se předejde případným sporům o povahu pozemku, resp. o existenci veřejně přístupné účelové komunikace a bude jednoznačná vůle smluvních stran.

Veřejné prostranství?

Dále je při prodeji pozemku s cestou nezbytné také zohlednit, zda se nejedná o veřejné prostranství. „Veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru“ (§ 34 zákona o obcích). Jestliže by pozemek s cestou naplňoval znaky veřejného prostranství, pak změna vlastníka nemá vliv na možnost užívání za účelem přístupu k jinému pozemku.

Vybrané dotazy

Po načtení QR kódu si můžete zobrazit aktuální znění dotazu včetně odpovědi.

■ **Lze zřídit služebnost k lesnímu pozemku? Katastrální úřad nám služebnost k lesnímu pozemku nezapsal.**

Pozemky určené k plnění funkcí lesa lze zatížit jen vykupitelnou pozemkovou služebností. Vykupitelnou služebností se rozumí služebnost,

kterou může vlastník zatíženého pozemku zrušit jednostranným právním jednáním (tedy i bez souhlasu osoby, jíž služebnost svědčí) za splnění podmínek vykupitelnosti uvedených ve smlouvě zřizující služebnost. Absence podmínek vykupitelnosti ve smlouvě způsobuje její absolutní neplatnost, což znamená, že toto právní jednání nemá žádné právní účinky a k této skutečnosti přihlédne soud i bez návrhu. Podmínkami vykupitelnosti služebnosti je třeba rozumět zejména výši náhrady za zánik služebnosti nebo způsob jejího výpočtu, způsob oznámení rozhodnutí vykoupit služebnost druhé straně a způsob realizace vykoupení.

Je tedy nutné sepsat novou smlouvu o zřízení služebnosti s uvedením údajů o výši náhrady za zánik služebnosti nebo způsobu jejího výpočtu, způsobu oznámení rozhodnutí vykoupit služebnost druhé straně a způsobu realizace vykoupení.

■ **Lze zřídit na jednom pozemku více služebností inženýrských sítí? Mohou se tyto služebnosti překrývat?**

Lze zřídit více služebností inženýrských sítí k jednomu pozemku. Dle § 1266 občanského zákoníku však nová služebnost nesmí omezovat nebo znemožňovat výkon staré služebnosti. Dal-

Shrnutí

Lze tedy shrnout, že případy, kdy k pozemku nevede žádná cesta, je možné řešit několika způsoby. V první řadě by se vlastník nespojeného pozemku měl pokusit přistup na pozemek zajistit dohodou se sousedy. V případě, že dohoda nebude možná, nezbyvá nic jiného než se obrátit na soud s návrhem na zřízení nezbytné cesty.

Mgr. Bc. Kristýna Formánková
KVB advokátní kancelář s. r. o.

ší služebnost inženýrské sítě k danému pozemku tedy bude moci být zřízena, nikoliv však v rozsahu staré služebnosti, protože by to bylo na újmu této staré služebnosti. Na jiném místě pozemku však jinou služebnost lze zřídit.

■ **Je nutné, aby obec zveřejňovala záměr uzavřít smlouvu o smlouvě budoucí o zřízení služebnosti inženýrské sítě?**

Dle zákona o obcích platí, že povinnost zveřejňovat záměr se vztahuje výhradně ke hmotným nemovitým věcem a právu stavby. Na ostatní nemovité nehmotné věci (práva) se toto ustanovení nepoužije. Ačkoliv je oprávnění plynoucí ze služebnosti věcným právem, jedná se v dílci občanského zákoníku o věc nehmotnou nemovitou. Záměr obce zřídit služebnost (věcné břemeno) na obecním pozemku tedy nepodléhá povinnosti zveřejnění na úřední desce (stejně tak i tehdy, pokud by obec měla být oprávněná ze služebnosti). Stejný závěr platí i ve vztahu ke smlouvě o smlouvě budoucí uzavírané pro tento účel.

■ **Který orgán obce má pravomoc schvalovat zřízení věcného břemene – služebnosti v případě, že je obec oprávněná z věcného břemene, nebo v případě, kdy je obec povinná z věcného břemene?**

Jak v situaci, kdy má být obec oprávněná z věcného břemene (služebnosti), tak v situaci, kdy má být obec povinná z věcného břemene (služebnosti), spadá schválení této dispozice do zbytkové pravomoci rady obce dle ustanovení § 102 odst. 3 zákona o obcích.

Mgr. Bc. Kristýna Formánková

Je absolventkou magisterského oboru Právo a právní věda na Univerzitě Palackého v Olomouci, který ukončila v letošním roce. Souběžně s tímto oborem absolvovala na téže univerzitě bakalářský obor Právo ve veřejné správě. V KVB advokátní kanceláři působila již jako studentka a po úspěšném složení státní závěrečné zkoušky rozšířila řady kanceláře a stala se tak advokátní koncipientkou. V rámci Poradny pro obce, jež KVB advokátní kancelář zajišťuje pro Svaz, se rovněž věnuje právnímu poradenství obcím ve všech oblastech práva spjatých s fungováním místních samospráv a přispívá k nalezení řešení problémů s tím spojených.

Pokud si tuto pravomoc nevyhradí zastupitelstvo, jedná se tedy o pravomoc rady obce, pravomoc lze svěřit rovněž starostovi nebo obecnímu úřadu.

■ **Obec vlastní čistírnu odpadních vod, avšak pozemky, které ji těsně obklopují, nejsou ve vlastnictví obce, tudíž k ní není zajištěn přístup. Jak má obec postupovat, aby byl tento přístup zajištěn?**

V první řadě by se měla obec pokusit s vlastníky okolních pozemků dohodnout, a to ideálně na koupi potřebných pozemků či jejich částí. Alternativou pak může být zřízení služebnosti cesty ve prospěch obce, případně uzavření nájemní smlouvy.

Nedojde-li k uzavření dohody, nabízí se jako další možnost obrátit se na soud, aby obci přes pozemek jiného vlastníka povolil tzv. nezbytnou cestu. Soud povolí nezbytnou cestu v rozsahu, který odpovídá potřebě vlastníka nemovité věci řádně ji užívat s náklady co nejmenšími, a to i jako služebnost. Přitom musí být dbáno, aby byl vlastník pozemku zřízením nebo užíváním nezbytné cesty co nejméně obtěžován a jeho pozemek co nejméně zasažen. Za zřízení nezbytné cesty náleží vlastníkovu pozemku úplata.

Dalším možným řešením této situace (jedná se o veřejně prospěšnou stavbu technické infrastruktury) je vyvlastnění, tedy odejmutí či omezení vlastnického práva k pozemku (např. zřízením služebnosti). Za to náleží vlastníkovu pozemku náhrada. Vyvlastňovací řízení vede obecní úřad obce s rozšířenou působností.

odpovědi na dotazy
zpracovala KVB advokátní kancelář

Připomínkujeme

V prosinci (k 15. 12. 2023) jsme připomínkovali především:

Aktualizovaný strategický rámec Česká republika 2030 s výhledem do roku 2050

Předkládá Ministerstvo životního prostředí, na Svazu připomínkuje Barbora Láničková

Dokument představuje zastřešující rozvojový rámec ČR, při jehož připomínkování Svaz požadoval nezbytnou podporu možností samospráv v oblasti udržitelného strategického plánování, včetně nutnosti zajištění dostatečných finančních prostředků pro budoucí udržitelný rozvoj měst a obcí. Zásadní je v této oblasti rovněž podpora přenosu informací, sdílení dobré praxe a vzdělávání. Svaz vyjádřil nesouhlas s tím, aby strategický rámec otevíral prostor pro budoucí zavádění povinných úkolů pro samosprávy, které navíc nejsou nikterak blíže specifikovány.

2. zpráva o kvalitě života a její udržitelnosti

Předkládá Ministerstvo životního prostředí, na Svazu připomínkuje Barbora Láničková

Zpráva navazuje na Strategický rámec ČR 2030 a poskytuje informace o dosažených výsledcích. Svaz požadoval upřesnění týkající se věcného záměru zákona o veřejné kulturní instituci.

Novela zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti

Předkládá Ministerstvo zemědělství, na Svazu připomínkuje Alena Klimt

Předložená novela zákona o myslivosti obsahovala řadu podstatných změn, k nimž se Svaz postavil se zásadními připomínkami. Předně nesouhlasil s tím, že by záchranná stanice neměla povinnost oznamovat vypuštění živočichů do honitby. Negativní postoj byl zaujat k tomu, aby bylo ponecháno plně na rozhodnutí vlastníka přístup veřejnosti do obory, neboť tím by mohlo dojít k zásadnímu omezení při pohybu osob v lesích. Naprostý nesouhlas Svaz vyjádřil k ustanovení myslivecké stráže na každých započatých 500 ha výměru honebních pozemků tvořících honitbu a k rozšíření pravomocí myslivecké stráže připomenul, že tato nemá právo osobní prohlídky. Naprotě odmítnutí pak Svaz vyjádřil ke snížení minimální výměry pro ostatní honitby dle § 17 odst. 7 zákona na 260 ha honitby. Svaz rovněž požaduje upřesnit nastavení zaslání pozvánky svolatele k jednání valné hromady honebního společenstva, kdy žádá zakotvení možnosti zaslání elektronicky e-mailem či doručení vyvěšením pozvánky na úřední desce. Svaz dále uplatnil řadu dalších připomínek zásadních i doporučujících, z nichž výše uvedené jsou nejzásadnější.

Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s veřejným opatrovnictvím

Předkládá Ministerstvo spravedlnosti, na Svazu připomínkuje Claudia Šrámek

Hlavním cílem návrhu je úprava možnosti přenosu veřejného opatrovnictví na jinou vhodnou obec, není-li jinak příslušná obec (dle bydliště opatrovance) schopna výkon této činnosti zabezpečit, a to prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy. Svaz v rámci připomínek doporučil v návrhu ujasnit, kdo a v jakém okamžiku má povinnost informovat opatrovnícký soud o přenosu/převodu výkonu veřejného opatrovnictví. Dále navrhl, aby zákonodárce jasně nastavil pravidla pro určení jiné než obce příslušné podle bydliště, kterou by měla být obec z téhož správního obvodu pověřeného úřadu, tj. obec s pověřeným úřadem. Současně požadoval zakotvit povinnost soudu oznámit obci vznik opatrovnictví a výkon začátku opatrovnictví vázat na doručení informace o úmrtí opatrovníka či rozhodnutí o jeho odvolání. V neposlední řadě potom Svaz upozornil na problém při identifikaci veřejných opatrovníků prostřednictvím předložení jejich občanských průkazů zejm. při spravování bankovních účtů opatrovaných osob, kdy v praxi dochází k problémům v souvislosti s nerozlišováním mezi pozicí, kdy je táž fyzická osoba v pozici soukromého majitele svého vlastního účtu a v pozici zástupce právnické osoby, který má jako veřejný opatrovník na starosti správu účtu opatrované osoby.

Návrh vyhlášky o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad pro rok 2024

Předkládá Ministerstvo práce a sociálních věcí, na Svazu připomínkuje Tomáš Sobota

Ministerstvo práce a sociálních věcí je zmocněno, vždy s účinností od 1. ledna kalendářního roku, vyhláškou změnit sazbu základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a změnit stravné stanovené, jakož i stanovit průměrnou cenu pohonných hmot, a to podle údajů zjištěných Českým statistickým úřadem. Pro navrhované znění vyhlášky byly použity údaje Českého statistického úřadu zveřejněné za měsíc říjen 2023. Svaz doporučil zvážit navýšení náhrady za používání silničních motorových elektrovozidel, tak aby lépe odpovídala tržním cenám.

Zpráva o implementaci Modernizačního fondu v ČR a aktualizace Obecného programového dokumentu

Předkládá Ministerstvo životního prostředí, na Svazu připomínkuje Pavlína Toporská

Modernizační fond je klíčovým nástrojem pro dosažení cílů České republiky v oblasti snižování emisí skleníkových plynů, zvyšování energetické efektivity a rozvoje obnovitelných zdrojů energie do roku 2030. Svaz v této aktualizaci Obecného programového dokumentu požádal o informaci, zda se v rámci aktualizace počítá s výzvou, která pomůže financovat ČOV, a to z toho důvodu, že se nyní připravuje směrnice o čištění městských odpadních vod, kde se uvažuje s energetickou soběstačností ČOV nad 10 000 ekv. obyvatel. Ministerstvo životního prostředí jakožto předkladatel tohoto materiálu Svaz uklidnilo, že se s podporou v této oblasti počítá.

Návrh nařízení vlády o započitatelných nákladech na bydlení a ubytování pro účely stanovení nároku na humanitární dávku a její výše

Předkládá Ministerstvo práce a sociálních věcí, na Svazu připomínkuje Tomáš Sobota

Nařízení vlády stanoví částky započitatelných nákladů na bydlení pro zranitelné osoby s dočasnou ochranou. Nařízení je vydáváno na základě zmocnění doplněného do zákona č. 66/2022 Sb. Částky pro ostatní osoby s dočasnou ochranou zůstanou ve stejné výši, ve které jsou stanoveny současným nařízením vlády č. 209/2023 Sb., o započitatelných nákladech na bydlení a ubytování pro účely stanovení nároku na humanitární dávku a její výše. Svaz upozornil, že osobám s dočasnou ochranou je dle čl. 13 směrnice 2001/55/ES nezbytné zajistit možnost přiměřeného ubytování a v případě, že nemají dostatečné prostředky, zajistit jim pomoc i v podobě sociálních dávek. Z předloženého návrhu nařízení není zřejmé, zda navrhovaná výše započitatelných nákladů na bydlení pro účely stanovení nároku na humanitární dávku, která ovlivní výši humanitární dávky, uvedené zajistí.

Novela zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování

Předkládá Ministerstvo zdravotnictví, na Svazu připomínkuje Claudia Šrámek

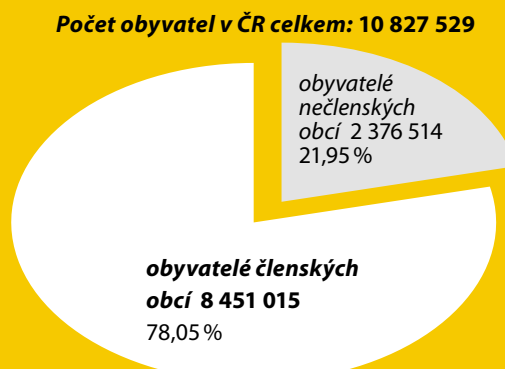
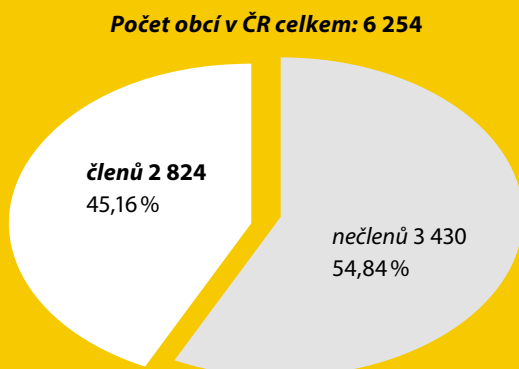
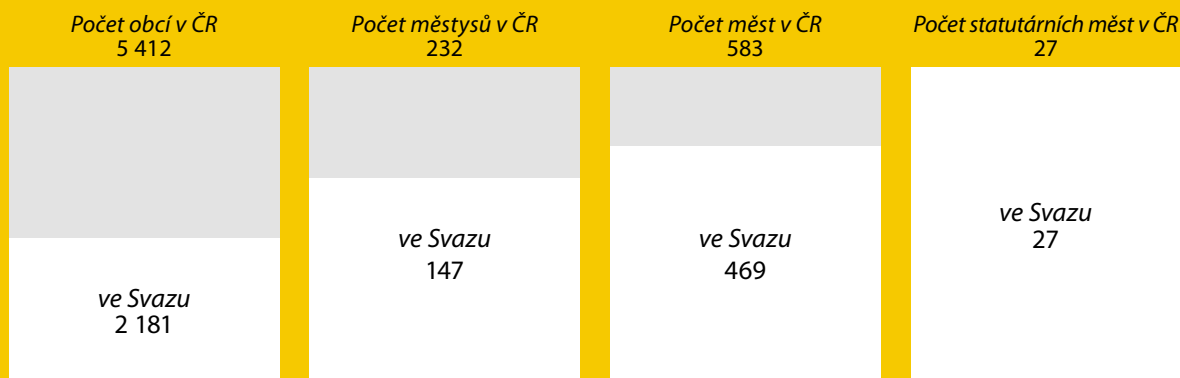
Návrh novely zákona má za cíl řešit některé aplikační problémy stávající právní úpravy. Jedná se např. o doplnění překážek udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb, dílčí změny v úpravě některých povinností poskytovatelů zdravotních služeb aj. Návrh dále upravuje dosavadní zákonné vymezení hospiců, center duševního zdraví a urgentních příjmů. Dalším dílčím cílem je do zákona o zdravotních službách zavést úpravu center komplexní péče o děti, která jsou zaměřena na poskytování komplexních zdravotních služeb dětem s dlouhodobým zdravotním problémem. Návrh současně reaguje na nedostatečnou úpravu práv pacientů vykazujících znaky domácího nebo sexuálního násilí a pacientů, jež jsou osobami omezenými na svobodě.

Svaz uplatnil připomínky k navrhované úpravě centra komplexní péče o děti, a to ve vztahu k délce respitní péče umožněné v tomto zařízení a její úhradě ze zdravotního pojištění. Dle návrhu je navrhovaná maximální možná délka poskytování respitní péče i úhrada ze zdravotního pojištění ve vztahu k potřebám dotčených rodin zcela nedostačující.

Dále jsme se zabývali následujícími právními normami:

U těchto návrhů právních předpisů nebyl zjištěn negativní dopad do činnosti měst a obcí.

- Novela vyhlášky č. 84/2008 Sb., o správné lékařské praxi, bližších podmínkách zacházení s léčivý v lékárnách, zdravotnických zařízeních a u dalších provozovatelů a zařízení vydávajících léčivé přípravky
- Novela vyhlášky č. 228/2008 Sb., o registraci léčivých přípravků
- Novela vyhlášky č. 229/2008 Sb., o výrobě a distribuci léčiv
- Novela nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě
- Novela vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách
- Novela vyhlášky č. 227/2018 Sb., o charakteristice bonitovaných půdně ekologických jednotek a postupu pro jejich vedení a aktualizaci
- Novela vyhlášky č. 58/2018 Sb., o doplňcích stravy a složení potravin
- Novela vyhlášky č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích
- Novela nařízení vlády č. 64/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací, a nařízení vlády č. 70/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření dobré životní podmínky zvířat
- Novela vyhlášky o stanovení výše paušální částky náhrady nákladů při práci na dálku pro rok 2024
- Novela zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, a zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích
- Novela nařízení vlády č. 81/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření ekologické zemědělství

ČLENSKÁ ZÁKLADNA K 31. 12. 2023

Komora obcí, 29. listopadu 2023, Praha

Na Komoru obcí přijali pozvání zástupci České pošty, kteří představili projekt transformace České pošty. Od roku 2025 by měla být rozdělena na dva podniky – Česká pošta, s. p. (tak, jak funguje doposud) a druhá společnost Balíkovna, a. s., jako samostatná konkurenceschopná jednotka. Cílem je zachování stejné sítě poboček České pošty, avšak s úmyslem zvýšení počtu provozoven Pošty Partner ze současných 870 na 1500. Dalším tématem bylo nastavení pravidel soutěže Vesnice roku 2024, přičemž členové komory se vymezili vůči návrhu podmínky pro přihlášení do soutěže pouze pro obce do 3000 obyvatel. Komora se zabývala také otázkou zálohování PET lahví, kdy

v současnosti nepanuje přesvědčení o ekonomické výhodnosti tohoto systému.

Posledním bodem bylo projednání materiálů na radu – zejména téma aktuální legislativy a návrh týkající se regionálních manažerů, které bude komora podrobněji řešit na svém zasedání v lednu 2024.

Komora statutárních měst, 29. listopadu 2023, Praha

V předvečer zahájení XXVI. celostátní finanční konference se stejně tak jako ostatní komory sešla i Komora statutárních měst. Primátorky a primátoři diskutovali nejen nad materiály pro nadcházející jednání Rady Svazu, ale věnovali se rovněž tématům, která jsou pro jejich města zásadní. Jedním z problémů, se kterým se zejména velká města potýkají, jsou nedostatečná opatření pro zajištění veřejného pořádku v případě osob, které se opakovaně dopouští přestupků. Na jednání Komory byla představena činnost nově zřízené pracovní skupiny k RUD v rámci Svazu. V diskusi k aktuální legislativě primátorky a primátoři vyjádřili své obavy ohledně implementace nového stavebního zákona, vzhledem

k nejasnostem, které panují kolem digitalizace stavebního řízení. Velká část jednání se v závěru věnovala otázkám odpadového hospodářství, a to zejména v souvislosti s připravovanou legislativní úpravou povinného zálohování. Účel návrhu a jeho základní rysy na jednání představil David Surý, vrchní ředitel sekce ochrany životního prostředí MŽP.

Komora měst, 29. listopadu 2023, Praha

Komora měst se na svém listopadovém zasedání věnovala mnoha otázkám nad rámec projednávání podkladů připravených na zasedání Rady Svazu. Mezi klíčová témata byla městy zařazena příkladmo otázka zálohování PET lahví a AL plechovek a pohled na dopady v případě určení povinnosti zálohovat. Předmětem zájmu se stala i oblast digitalizace a eGovernmentu jako takového a byla řešena nejen digitalizace stavebního řízení, ale celkový přístup státu k digitalizaci, k CMC II a ostrovním režimům, k připojení přes KIVS či volné internetové pole či ke kyberbezpečnosti. Předmětem diskuse bylo i zastoupení Svazu v jednotlivých krajích a nastavení užší komunikace v rámci členské základny tak, aby byla pro členskou základnu maximálně komfortní. V tomto ohledu byl diskutován návrh na zřízení pozice regionálních manažerů, jejich funkce, ale i financování. Jedním z bodů jednání bylo také otevření otázky dostupného bydlení a dosavadních aktivit Ministerstva pro místní rozvoj na tomto poli.

Rada Svazu, 30. listopadu 2023, Praha

Také Rada Svazu využila termín CFK a po skončení prvního jednání dne zasedala. Obdobně jako Předsednictvo Svazu (9. listopadu) se seznámila s aktuálním stavem členské základny (Svaz má 2824 členů zastupujících 8 451 tisíc obyvatel) a s rozbohem hospodaření Svazu k 30. září 2023. Podrobněji se zaměřila a následně schválila návrh rozpočtu na rok 2024 (viz z jednání Předsednictva – INS č. 12/2023), přičemž vzala na vědomí informace o dalších možnostech zhodnocení volných finančních prostředků. Členové Rady byli dále seznámeni s realizovanými a připravovanými projekty Svazu. V současné době je realizován Projekt:

„Mosty důvěry 2.0: Obnova Ukrajiny prostřednictvím partnerství s obcemi EU“, jehož cílem je prostřednictvím partnerství měst přispět k obnově válkou poničené Ukrajiny a k pokračující evropské integraci východoevropské země. Dále se Svaz zapojil do přípravy projektu „SAFETY4TMF“, který si jako svůj celkový cíl stanovil zlepšení prevence, připravenosti a činností v oblasti zvládnutí potenciálních nadnárodních rizik souvisejících s TMF v povodí Dunaje se zvláštním důrazem na optimalizovanou spolupráci aktérů víceúrovňové správy, včetně orgánů, obcí a dalších zúčastněných stran. Na základě dosavadních výstupů projektu Mosty Důvěry Svaz také zvažuje připravit návazný projekt v rámci evropského přímo řízeného programu Erasmus+, konkrétně programu Partnerství pro spolupráci KA2.

Rada Svazu poté vzala na vědomí stav implementace programového období 2021–2027 a dalších programů EU a shrnující

cí informace z oblasti legislativy. K předloženým materiálům neměl nikdo dotazy ani připomínky. Stanoveny byly termíny zasedání Rady v roce 2024, 6. června se Rada sejde při veletrhu URBIS SMART CITY v Brně a 28. listopadu opět při Celostátní finanční konferenci v Praze.

Poměrně velký časový prostor byl vyhrazen pro diskusi, při které se jednalo o zřízení institutu regionálních předsedů/manažerů, kteří by měli více propojit Kancelář Svazu s územím. Materiál, který k tomuto bodu připravila Kancelář Svazu, vycházel z požadavků Sněmu v roce 2019, v rámci kterého byla schválena změna stanov Svazu, která měla nastavit základy pro regionální strukturu Svazu tak, aby byla posílena odpovědnost a význam členů Rady Svazu v daném kraji. Na krajských setkáních měli být předsedové voleni. Bohužel ale v době covidu krajská setkání neprobíhala prezenční formou. V roce 2023 byla Rada Svazu nově zvolena a přijetí zámě-

ru a jeho naplnění se tudíž posunulo. Přítomní se tedy otázkou znovu zabývali. Hovořilo se jak o funkci regionálního předsedy ve smyslu požadavku Sněmu 2019, tak i o možném zřízení postu regionálního manažera. Včetně jeho financování. Jednotný názor na zřízení takovéto funkce prozatím nezazněl.

Výbor městských částí a obvodů, 1. prosince 2023, Praha

Členové VMČO se sešli v rámci Celostátní finanční konference. Diskutována byla aktuální legislativa, zejména pak novela zákona o dětské skupině. Členové upozornili na některé problematické aspekty dotace vyhlášené ze strany MPSV z Národního plánu obnovy na budování kapacit dětských skupin. Dalším tématem bylo zálohování, novela zákona o obcích či novela zákoníku práce, která bude účinná částečně již od 1. 1. 2024 a částečně od 1. 7. 2024, kdy vznikne povinnost zaměstnavatelů oznamovat tzv. dohodáře České správě sociálního zabezpečení. Jednotliví členové VMČO dále informovali o jejich členství v komisích a pracovních skupinách Svazu. V závěru jednání předseda Vereš informoval o zahraničních aktivitách Svazu a činnosti organizace CEMR.

Pracovní skupina obcí II. typu, 12. prosince 2023, hybridně

Pracovní skupina na svém prosincovém jednání diskutovala nejen souvislosti a připomínky spojené s aktuální legislativou, ale její členové se také zaměřili na témata spojená s financováním školství a nepedagogických pracovníků. Seznámili se s činností pracovní skupiny k RUD a věnovali se aktualizaci Akčního plánu a priorit.

Legislativní komise, 19. prosince 2023, Praha

V předvánočním čase se ke svému poslednímu jednání v roce 2023 sešla Legislativní komise. Na začátku jednání se členové komise věnovali problematice zajištění veřejného pořádku, zejména na veřejných prostranstvích. Jedná se o problematiku, které se Legislativní komise věnuje dlouhodobě, neboť je nutné na ni nahlížet z různých úhlů pohledu. Zásadní je zejména ústavně právní rozměr ochrany osobních práv vs. ochrana veřejného pořádku. V diskusi bude komise pokračovat i na dalším jednání, kdy se na problém podíváme z hlediska zahraniční úpravy. Legislativní komise dále probírala možnosti změn nájemních vztahů, které připravuje Ministerstvo pro místní rozvoj. Stranou nezůstal ani návrh zákona o sportu či reforma územního plánování. Jedním ze stěžejních témat bylo nastavení dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr s dobrovolnými hasiči v souvislosti s novelou zákoníku práce. Členové Legislativní komise nedospěli k řešení, které by neskrývalo rizika. Svaz je v této věci ve spojení s GR HZS, které oslovilo MPSV s žádostí o jednání a vydání jasněho stanoviska, jak postupovat. V závěru jednání byli členové Legislativní komise seznámeni s aktuálním stavem implementace strategie Klientsky orientovaná veřejná správa, která je v gesci Ministerstva vnitra.

